

Opplæring økonomi og årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Voss heradsstyre 9.11.2023

Gjennomgang av rådmannen sitt framlegg, v/

Agenda, kl.9.30-13.40

- Introduksjon v/rådmann
- Presentasjon tenesteområda v/kommunalsjefar
- Pause (ca.10.10)
- Presentasjon tenesteområda v/kommunalsjefar
- Lunsj (11.30)
- Opplæring økonomi v/tilsette i Strategi og styring
- Pause (12.50)
- Årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 v/stabssjef Strategi og styring
- Opplæring godtgjersle og reiserekning v/stabssjef HR og innovasjon
- Oppsummering og avslutning v/ordførerar

Nøkkeltal

Ca.300 km veg

4 sjukeheimar

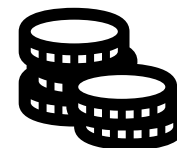
16 211 innbyggjarar
(2.kv 2023)

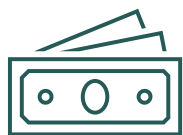
1 330 årsverk vert
utøvd i Voss herad
(ekskl.vikarar)

11 skular og 18
barnehagar

Ca.90 mill.kr i
eigedomsskatt

Nær 1,86 mrd.kr
i driftsinntekter

Ca.112 000 kr i
driftsutgifter per
innbyggjar

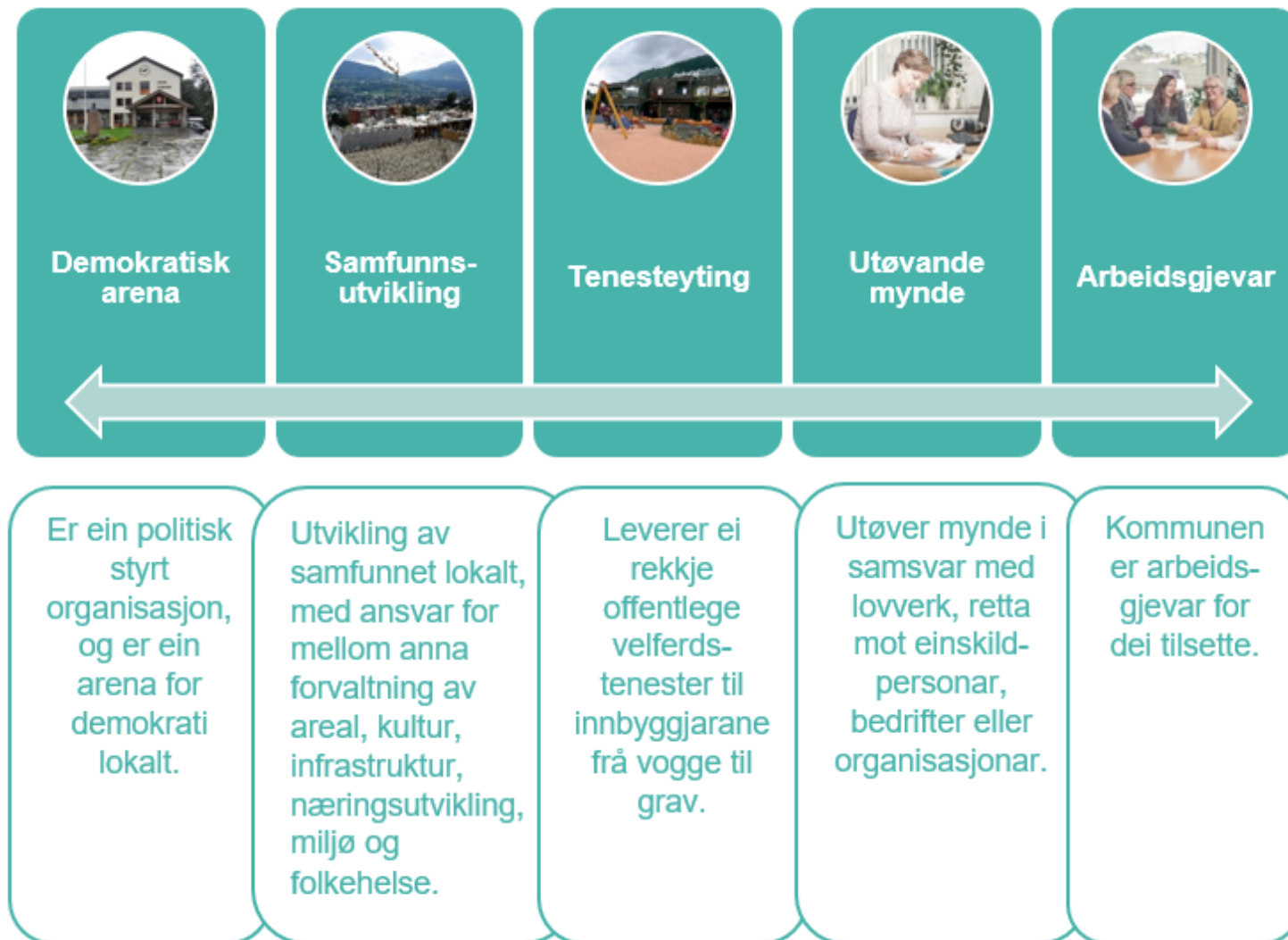

Ca.5 760
einebustader

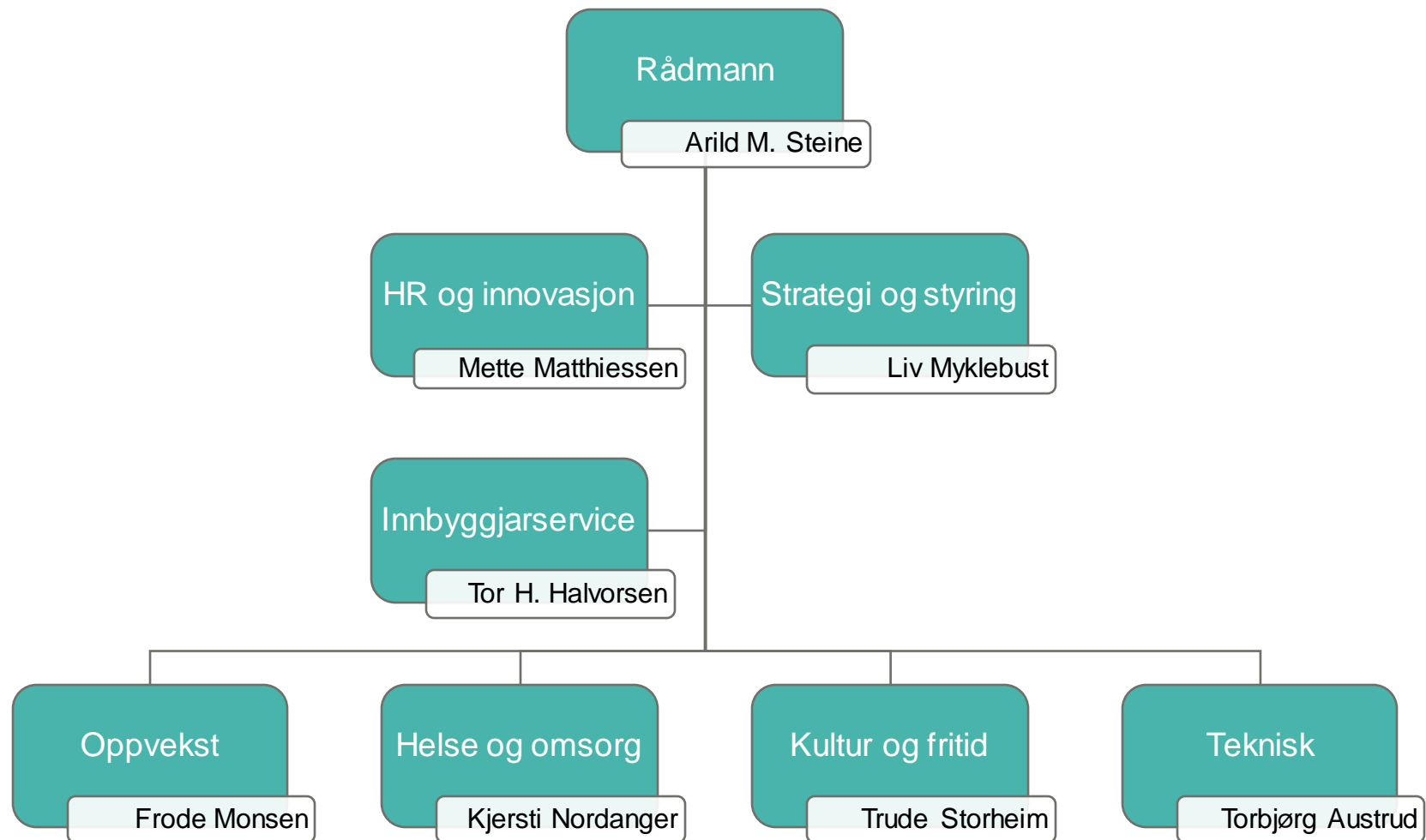

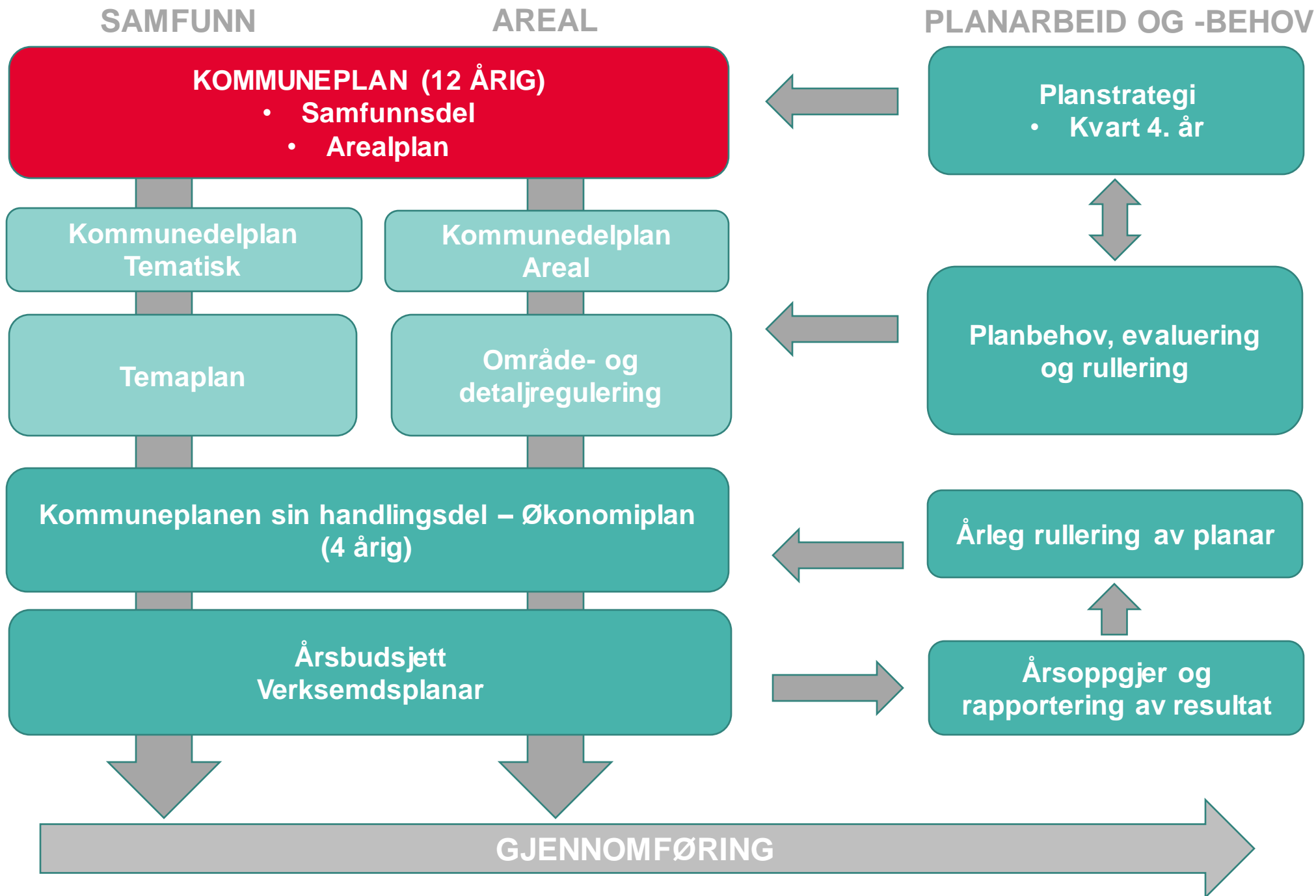
Ca.3 570
hytter

Kommunen sine roller og oppdrag

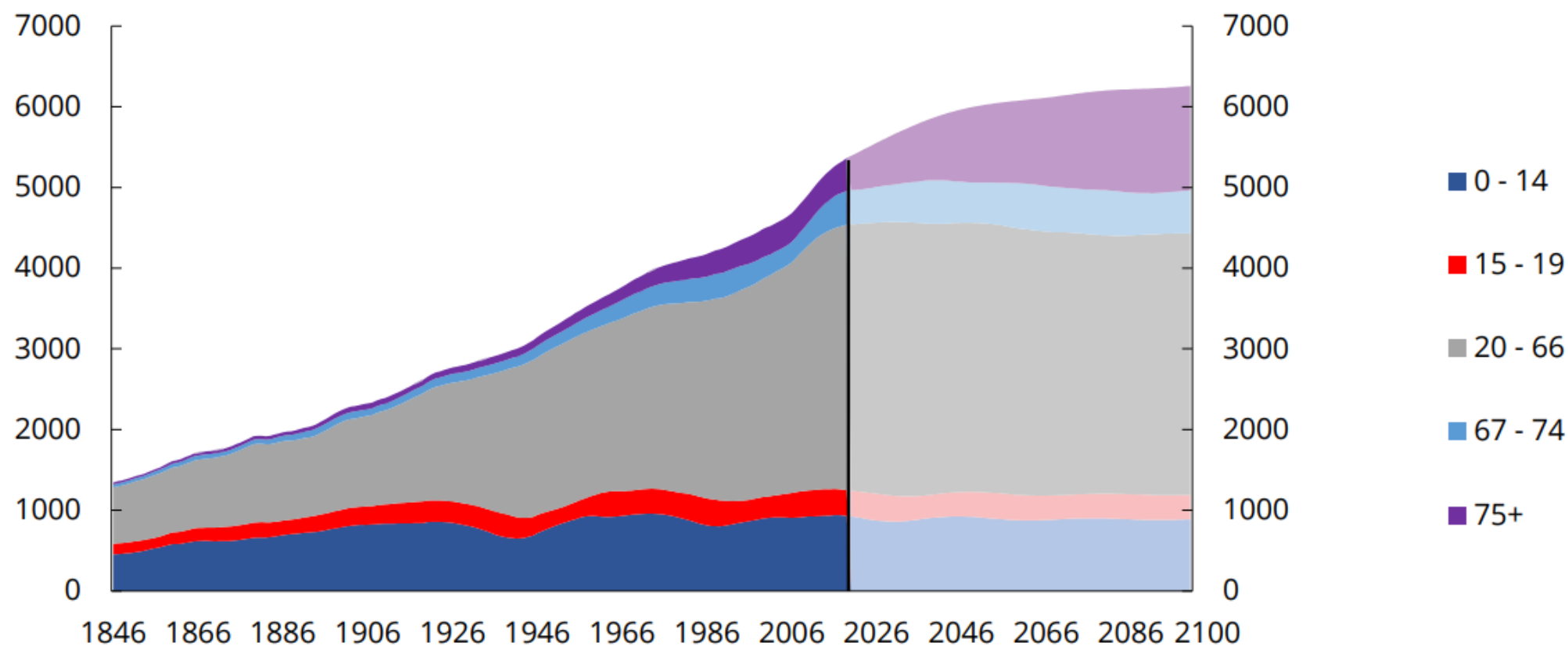

Administrativ organisering

Befolkningen blir eldre

Befolkningen fordelt på aldersgrupper. 1846 – 2100. 1 000 personer

- Fleire eldre enn born krev omfattande endringar

Tenesteområda i Voss herad

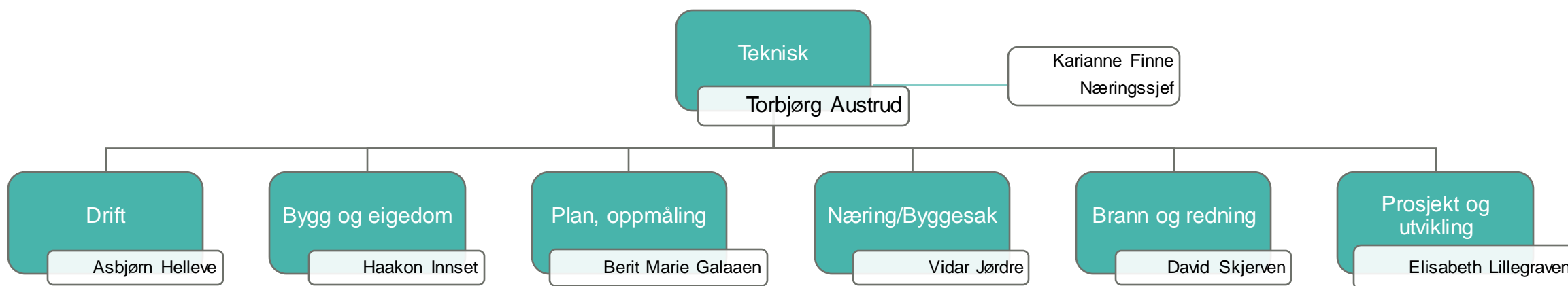
Voss herad

Tekniske tenester

v/Torbjørn Austrud

VOS2
bygd for alle

Tekniske tenester

5 tenesteområde

Plan, næring og forvaltning

Samferdsel

Bygg og Eigedom

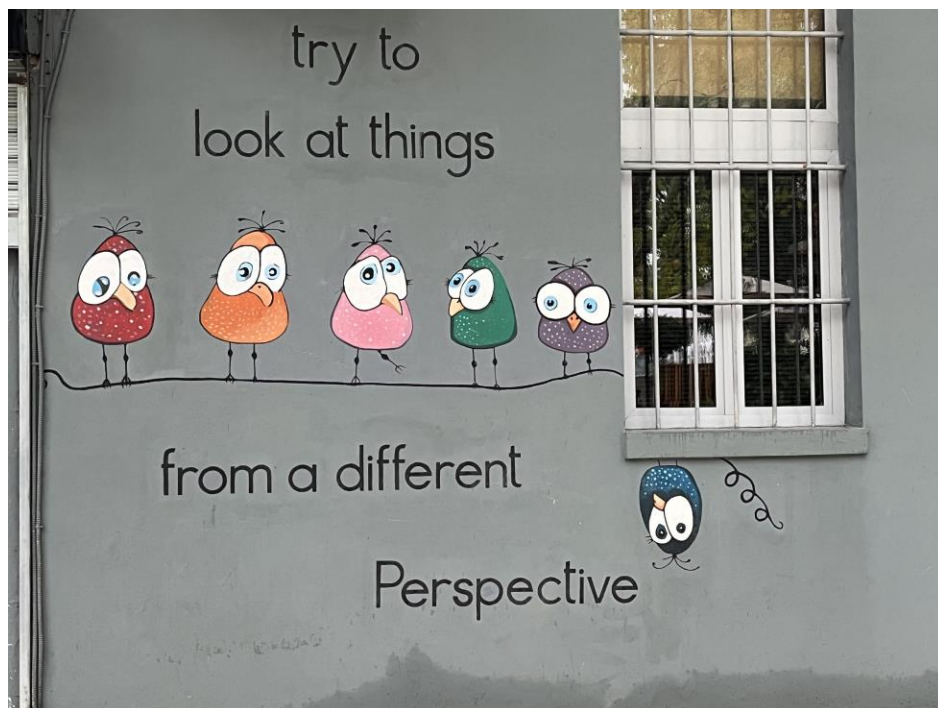

Brann og ulukkesvern

Vatn og avløp

Hovudmål tekniske tenester

Me skal levera gode tenester.

Me skal leggja til rette for at Voss herad er ein aktiv part i

klimaarbeid,
næringsutvikling
arealforvaltning

Me må sjå potensialet i det me har, og utvikla dette i tråd med dei kommunale planane (som kommuneplan, Vossaklima 2030, Strategisk næringsplan)

Innbyggjarane i Voss herad er målet for alle våre tenester.

Tenesteområde:

Plan, næring og forvaltning

Tenesteområdet har ansvar for at kommunen vert utvikla i tråd med gjeldande planar og vedtak, innan offentlege og private arealplanar, byggesak, oppmåling, næring og landbruk.

Eininga skal bidra til å skapa gode fysiske bumiljø, leggja til rette for næringsutvikling og ivareta kommunen sin eigenart.

Næringsarbeidet

Voss herad har tilsett næringsssjef

Mål å gjera heradet til ein sterkare næringsaktør og på sikt styrkja Voss herad som eit viktig regionsenter og ei drivkraft i regionen.

Næringsssjefen får ansvar for å følgja opp og realisera nyleg vedteken Strategisk næringsplan (SNU)

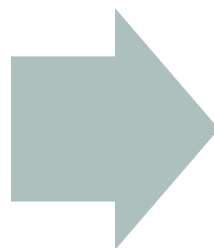
Voss herad sitt kraftfond er lagt til næringsssjefen

Tenesteområde: **Samferdsel**

Tenesteområdet omfattar drift, vedlikehald og nyinvestering i kommunale vegar, inklusiv kommunale gang- og sykkelvegar

Voss flyplass Bømoen.

Nytilsett flaumkoordinator

Utfordringar

- 311 km veg 119 bruer og 3 tunnellar -
- Stort etterslep på vedlikehald t t f auka midlar siste åra
- Brøyting og strøing utgjør ein stor del av driftsutgiftene, men varierer årleg – saldert mot andre driftsoppgåver
- Ny vegplan nær klar. Vil gje grunnlag for betre prioriterting mellom vegar
- Klimaendringar og hyppigare flaumar/skred kan gje utfordringar for vegdrifta
- Flaumsikring
- Vedlikehald og reparasjon av tidlegare flaumsikringsarbeid gjennomført av NVE er heradet sitt ansvar

Tenesteområde: Samferdsle

Hovudprioriteringar

- *Effektivisera drift av vegnett* tilpassa gitte økonomiske rammer og i tråd med prioriteringar i hovudplan veg, ferdig årsskiftet 2023/24
- *Redusera tal km kommunal veg*. Mål om nok midlar til eit forsvarleg vedlikehald av vegnettet
- *Auka tilrettelegging for mjuke trafikantar* –leggja til rette for meir bruk av sykkel, særleg i sentrum
- Halda fram samarbeidet med offentlege og private aktørar (utbyggingsavtalar) for å oppgradera vegnettet gjennom spleiselag
- 119 små og store *kommunale bruer*, mange med låg standard
- *Overvasshandtering* i eit stadig våtare og villare klima

Tenesteområde

Bygg og eigedom

- Drift og vedlikehald av kommunale formålsbygg, bustader og eigedomar, samt kommunale grønt- og friområde.
- Park og idrett samarbeider med kyrkja om drift og vedlikehald av gravplassar og anlegg kring kyrkjene, samt graving i samband med gravferder. Leiar grønt er tilsett 50% i kyrkja og 50% i heradet
- Alt reinhald vart samla i ei avdeling i 2021 under Bygg og eigedom, men vert som formålsbygga sortert på dei ulike formålsbygga under andre tenesteområde.
-

Tenesteområde

Bygg og eigedom

Mål og strategi

Bygg og eigedom si hovudoppgåva er å forvalta og utvikla bygg- og eigedomsporføljen.

Hovudfokus framover vil vera å bruka tilstandsanalysane som er gjennomført på alle bygg for å nå dei overordna måla for tenesteproduksjon, kvalitet og arealeffektiv drift.

Tenesteområde: Bygg og eigedom

- Tenesteområdet driftar følgjande bygningsmasse:
- Totalt **440** bygg:
- 46 formålsbygg,
- 377 bustader (eigde og innleigde)
- 17 andre bygg.
- Totalt areal vert **78 500 m²**

Investering 2024-2027

Ferdigstilling Aktivitetsparken (aktivitetstorg, sørvisbygg til Utebassenget mm)

Kapitalbevaring av bygg, bustader og grøntområde

Bustad Skulestadvegen med personalbase

Vetleflaten 1F og 2F - oppgradering av bueiningar

- Sentrumsplan – handlingsplan /strategi for byrom i sentrum
- Sentralidrettsanlegg og idrettstorg
- Strandpromenade og stemne plass

Brann og ulukkesvern

- Arbeid og tiltak for å førebyggja brannar og andre ulukker
  - tilsyn av særskilte brannobjekt.
  - kurs og opplæring for å trygga innbyggjarane
  - Drift av brannvern

I tillegg sel med tenester til Ulvik og Eidfjord etter avtale

Tenesteområde:

Brann og redning

- **Utfordringar**

Brannmannskapa har krav på gode, trygge lokale som hindrar at dei vert sjuke som følgje av arbeidsoppgåvene. Arbeidstilsynet peika i tilsyn på at lokala brannvernet held til i på Voss ikkje tilfredstilte krava og måtte utbetrast straks.

Brannstasjonane på Evanger og Granvin er utbetra

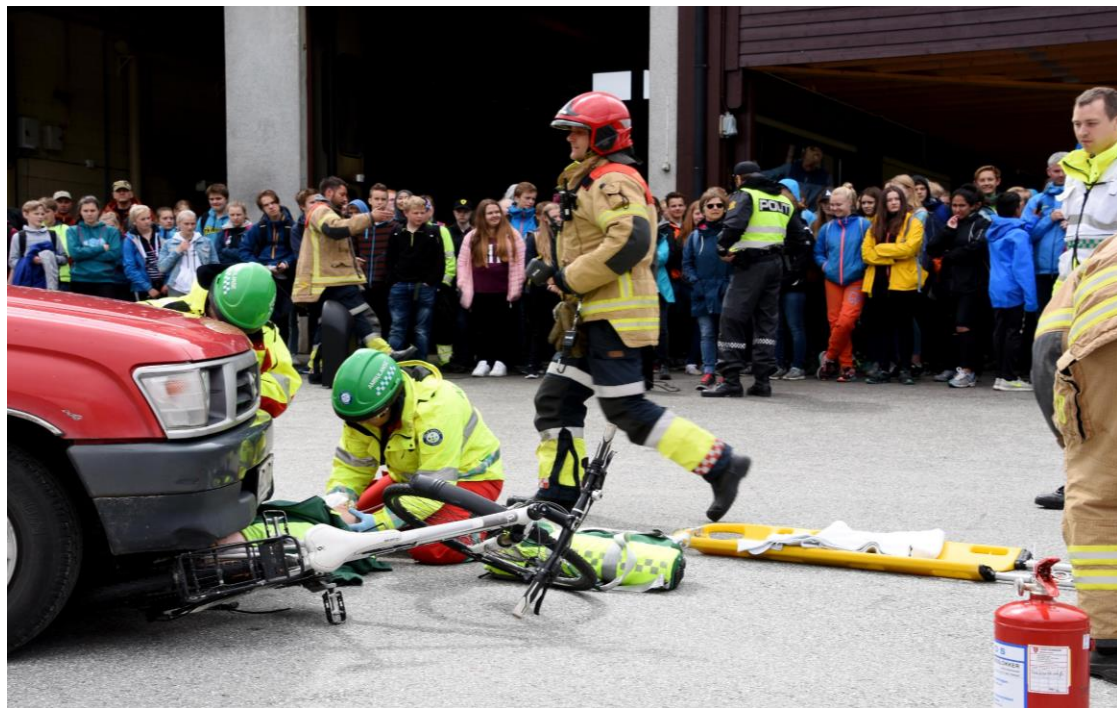
Ny brannstasjon på Vinje vart opna 2021

Ny hovudbrannstasjon på Tvildemoen skal stå ferdig i løpet av 2025.

Viktig med høveleg, oppdatert utstyr som står i forhold til bygningsmassen – høgdereskap er høgt prioritert i tillegg til utskifting av bilar

Tenesteområde:

Brann og redning- framhald utfordringar

- Brannførebyggjande arbeid er ein stor og viktig del av arbeidet
Feiing og tilsyn er ein stor del av dette
- Tal brannar går ned, medan tal andre utrykkingar aukar.
- Brannvernet har svært kort utrykkingstid og er gjerne først på ulukker på t d veg, noko som i mange tilfelle er oppgåver dei ikkje er trena til.

Tenesteområde

Vatn og avløp og renovasjon

- Tenesteområdet omfattar drift, vedlikehald og investering i kommunale vatn- og avlaupsanlegg (VA-anlegg).
- Hovudoppgåvene til VA-avdelinga er å produsera tilstrekkeleg vatn med god kvalitet til abonnentane og syta for å ta vare på avlaupsvatnet frå kommunal kloakk, industri og spreidd busetnad på ein måte som hindrar at det oppstår miljøulempar i vassdrag og sjø.
- Tømming og handsaming av slam frå septiktankar og tømmestasjon for bubilar sorterer også innanfor dette tenesteområdet.
- Tenesten er finansiert gjennom gebyr (sjølvkost)

Tenesteområd Vatn og avløp – Utfordringar

- Reservevassanlegg manglar – nytt reservevassverk i Bømoen klart i økonomiplanperioden
- Store utfordringar med utskifting av leidningsnettet, – mykje gamle røyr
- Utbygging av kommunalt vatn- og avløpsanlegg i Myrkdalen – arbeidet lagt til eige prosjekt under driftsavdelinga
- Store investeringar i perioden – Budsjettert med i alt 266 mill kr, men tala er usikre
- Overvatn i røyr ein utfordring i eit klima som vert våtare og villare. **Målet** er å laga ein plan/oversikt for problemområdet med tiltak for korleis ein kan handtera overvatn slik at skadar på bygg/infrastruktur ikkje skjer.

Hovudfokus i perioden

- gjennomføring utbygging av vatn- og avløpsanlegg i Myrkdalen
- etablere langsiktig strategi for utskifting og rehabilitering av eksisterande vass- og avløpsnett for å minska lekkasjar og ikkje planlagt leidningsbrot
- oppfølging av hovudplan avløp
- gjennomgang og revisjon av hovudplan vatn
- optimalisera reinseanlegget på Gjernes
- energieffektiviserande tiltak for å redusera straumforbruk innanfor alle prosessar innan VA

Voss er gode på vatn og avløp!

- Voss kom på **1. plass i sektoren Vann, avløp og renovasjon i Kommunebarometer for 2023**
- 14 nøkkeltall for sektoren; gebyr (vatn, avløp, renovasjon og feiing), kvalitet, miljø, utskifting av ledningsnett, resipienttilhøva ved utslepp frå avløp renseanlegg tilfredsstillar renskrav m m.
- **Voss vassverk kåra til beste drikkevatt (grunnvatt) i Noreg i 2023**

Me må arbeida for å løysa dei oppgåvene og gje dei tenestene som innbyggjarane vår meiner å ha behov for.

Olav H Hauge: “Hestar og luffarar”

Takk for meg.

Voss herad

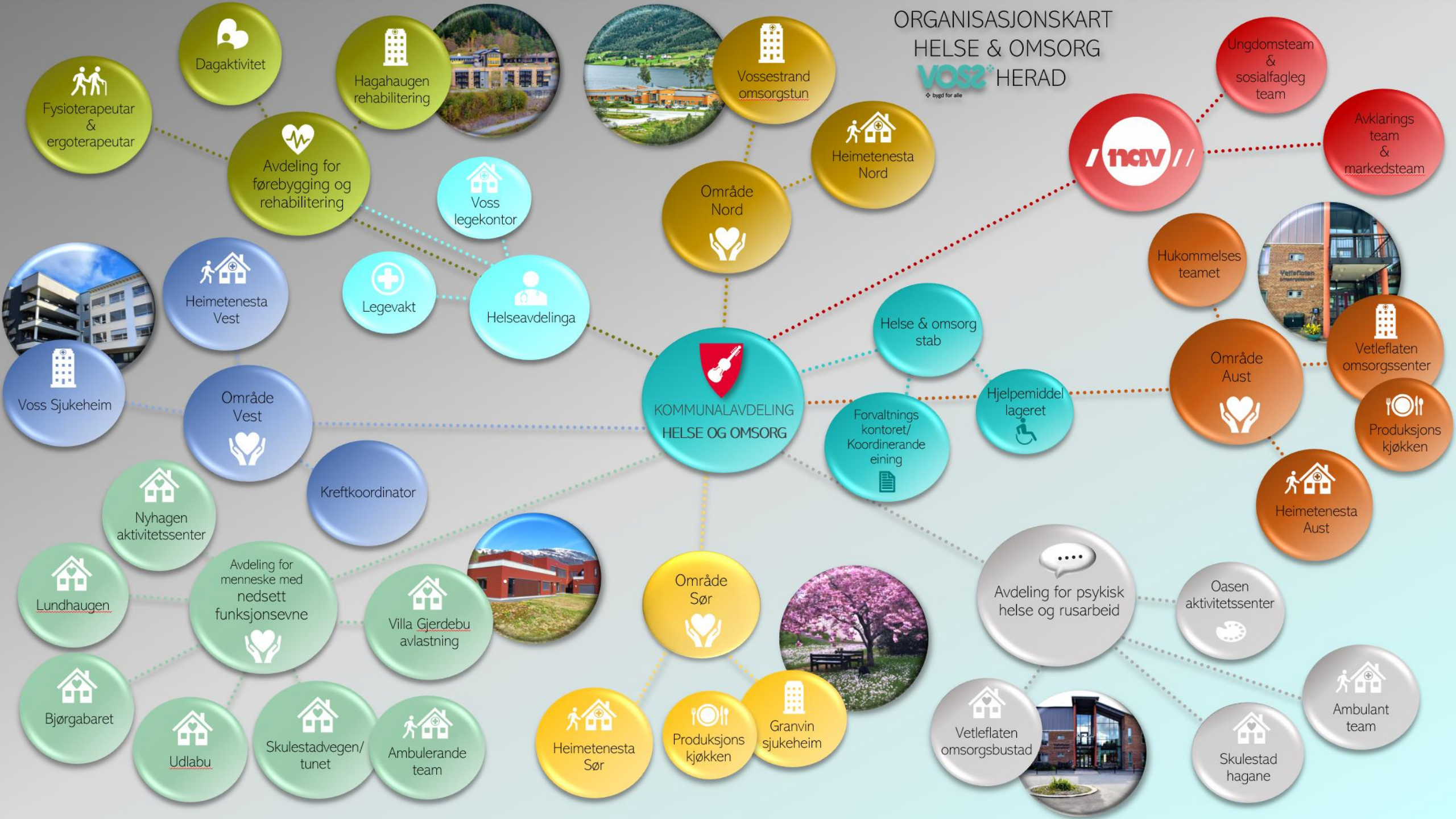

Kommunalavdeling helse og omsorg v/Kjersti Nordanger

ORGANISASJONSKART HELSE & OMSORG VOS2 HERAD

bygd for alle

Tenesteområda

Helse

- Avdeling for førebygging og rehabilitering

Sosial

- Avdeling for psykisk helse og rusarbeid
- Nav

Omsorg

- Forvaltning og Koordinerande eining
- Område Nord, Sør, Aust og Vest
- Hjelpemiddellageret
- Avdeling for menneske med nedsett funksjonsevne

Kommunalavdeling helse og omsorg

TENESTEOMRÅDE HELSE

Fakta frå folkehelseoversikt:

- ❖ Levealderen er aukande (85 år). Dette indikerer at innbyggjarane har betre helse enn landsnivået.
- ❖ 71,9% opplev helsa si som god eller svært god, litt høgare enn Vestland (Folkehelsundersøkinga Vestland).
- ❖ Voss herad er ikkje signifikant forskjellig frå landsnivået når det gjeld del 17-åringar som er overvektige (25%). Dette ser ut til å halda seg stabilt.
- ❖ Eldre over 70 år vil stå for det meste av auken i bruk av tenester, Meld.St 24.
- ❖ Demensutviklinga noko mindre enn tidlegare beskrive?

[Population ageing! The time bomb that isn't?](#), Spijker m.fl.

Nytt i 2022-2023:

- ❖ Friskliv og meistring
- ❖ Dagaktivitetstilbod for personar med demens auka med 2 ettermiddagar
- ❖ Sansehage og utandørs treningsapparat - Hagahaugen
- ❖ Oppretta fastlegeheimlar
- ❖ Støttekontaktenesta etablert nye tilbod: *Klubb X* fritidsklubb, *Sentrumspatroljen*

310 per 1 000 innbyggjar har *muskel og skjelett plagar*

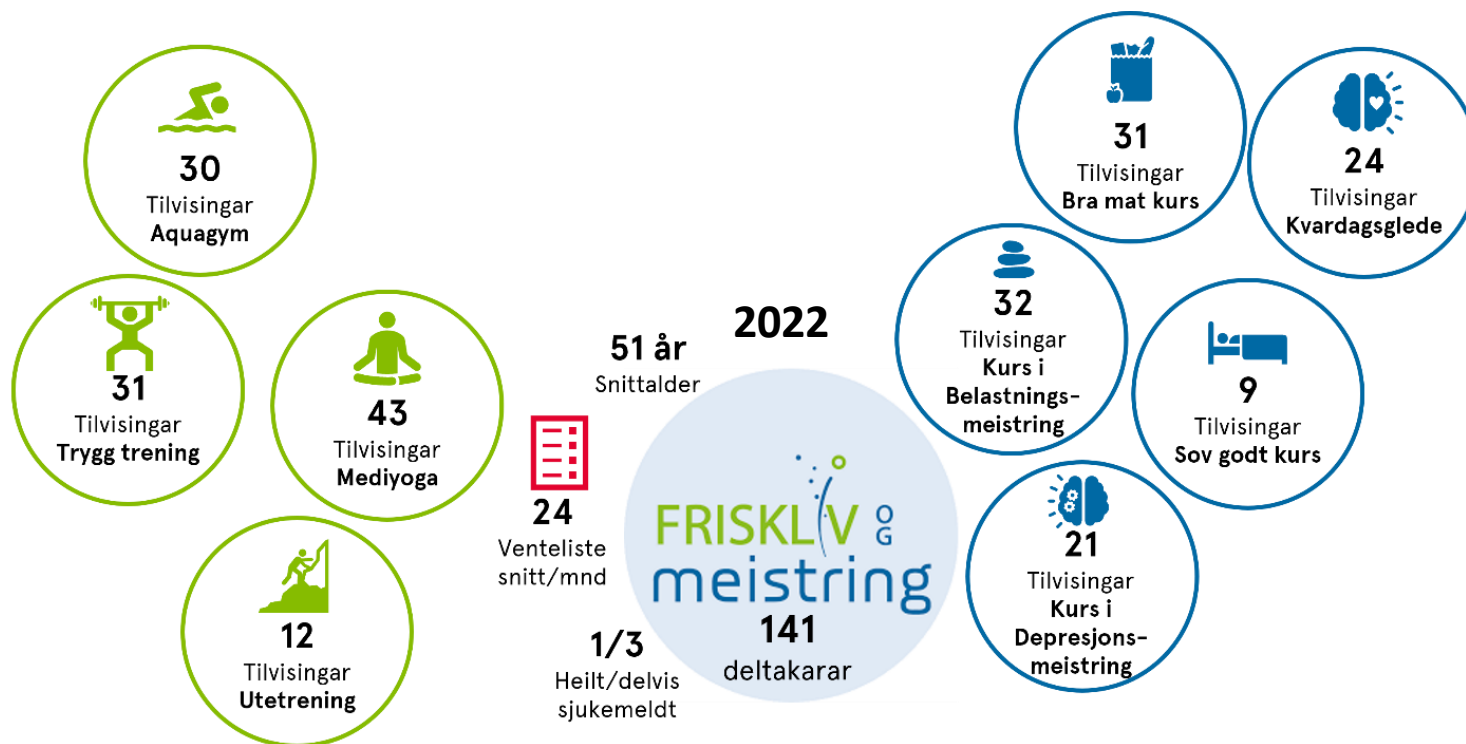

25% av innbyggjarar som er 17 år er *overvektig*

17,8% per 1 000 innbyggjar har *hjarte- og karsjukdom*

Avdeling for førebygging og rehabilitering

TENESTEOMRÅDE SOSIAL

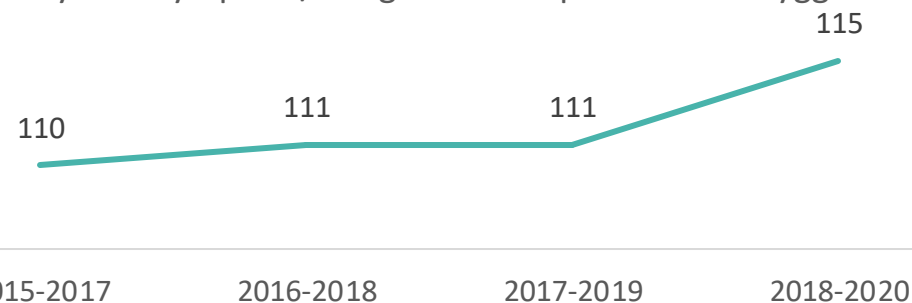
Fakta frå folkehelseoversikt:

- ❖ Einsemd og psykiske plagar i Vestland auka kraftig under Covid-19 og er framleis ikkje attende på 2018/2019 nivå.
- ❖ Innbyggjarar 0-74 år med psykisk symptom/lidingar er aukande (4,5% auking frå 2015 til 2020). For unge mellom 15-24 år er aukinga på 15% ([Kommunehelse statistikkbank](#)).
- ❖ Utviklinga av cannabisbruk er stabil, medan bruk av kokain aukar noko på landsbasis.

Nytt i 2022-2023:

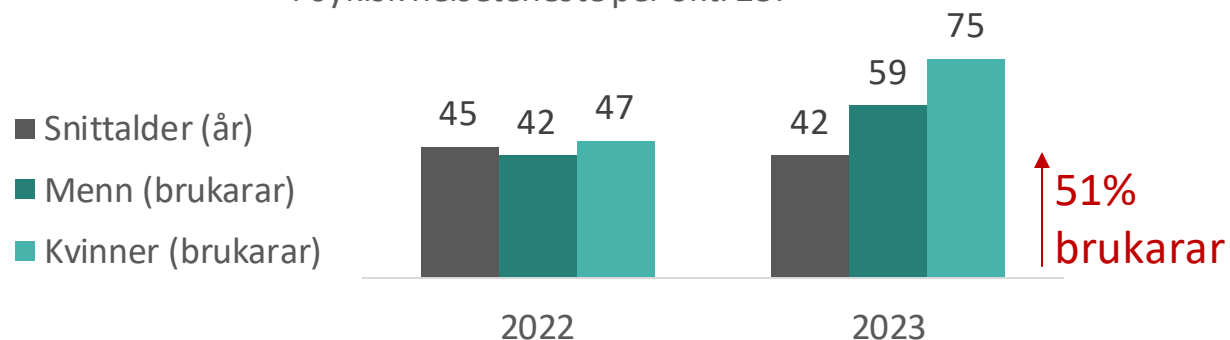
- ❖ Etablert samarbeid kring rusførebygging i skular
- ❖ Etablert nye lågterskel grupper:
  - ❖ Symjegruppe
  - ❖ Turgruppe for unge jenter – vorte sjølvstyrande
- ❖ Individuell jobbstøtte (IPS) Ung implementert i Nav + 2 ordinære stillingar
- ❖ *Rask psykisk helsehjelp* frå juni 24

Psykiske symptom/lidingar 0-74 år per 1000 innbyggjar

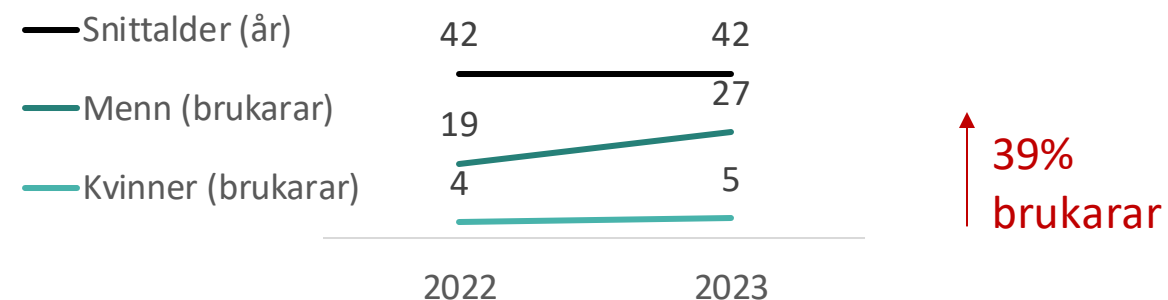

Avdeling for psykisk helse og rusarbeid

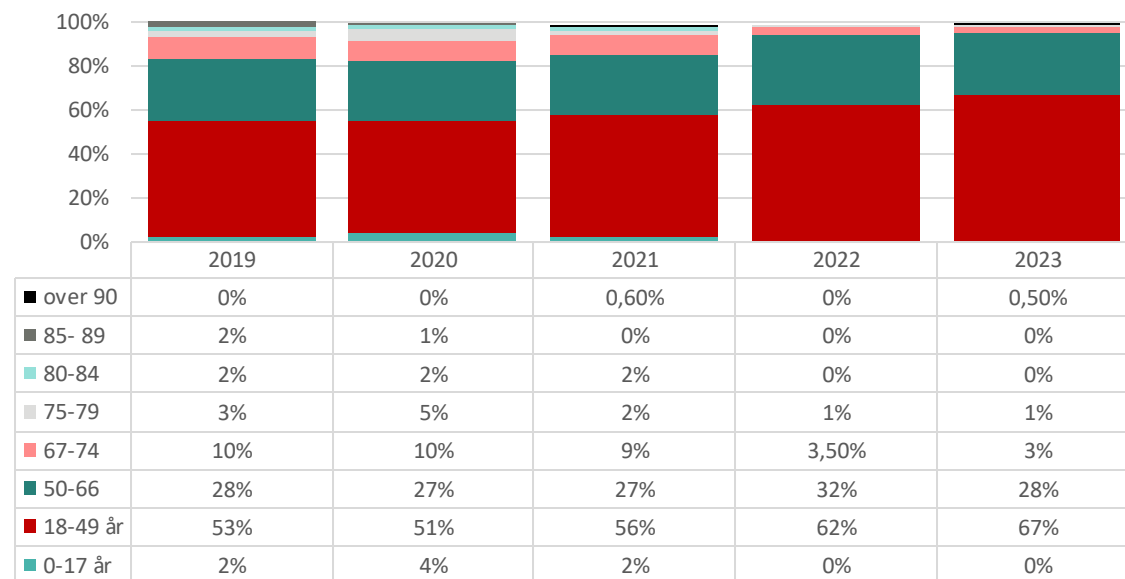
Psykisk helseteneste per okt. 23.

Miljøterapi rus teneste per 31. okt.

Alderfordeling – brukarar miljøterapi rus og psykisk helseteneste

12

Omsorgsbustader
m/bemanning

191

besøk i sept. 23
Oasen
aktivitetssenter

33

deltakarar
Lågterskel
grupper
Okt. 23

TENESTEOMRÅDE OMSORG

Nytt i 2022-2023:

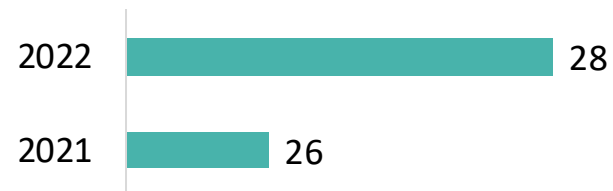
- ❖ Omorganisering Forvaltning og koordinerende eining.
- ❖ Barnekoordinator.
- ❖ Bustadkonsulent i Forvaltningskontor.
- ❖ TryggEst 12. juni.
- ❖ Nytt tiltak for ungdom i samarbeid med barnevernet.
- ❖ Kommunikasjonsverktøy (KOMP).
- ❖ Fagnettverk:
  - ❖ Menneske med nedsett funksjonsevne
  - ❖ Pårørende
  - ❖ Kvalitet i tenesta, retningsline for kva er viktig for deg?

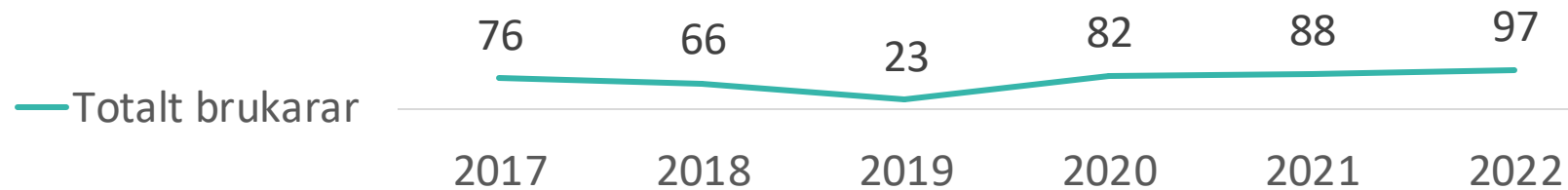
Avdeling for menneske med nedsett funksjonsevne

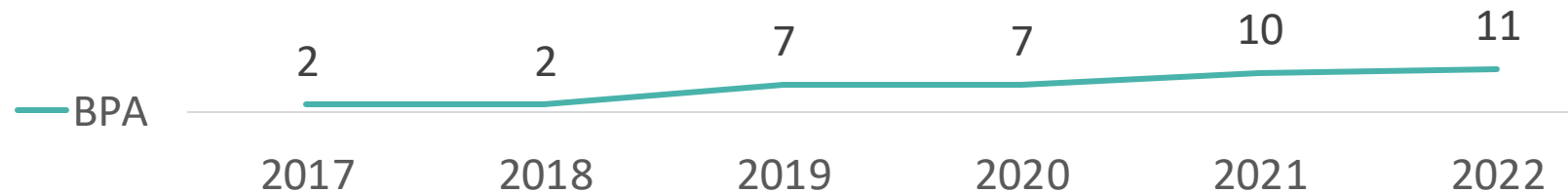
Brukarar med BPA eller meir enn 60t vedtak/veke

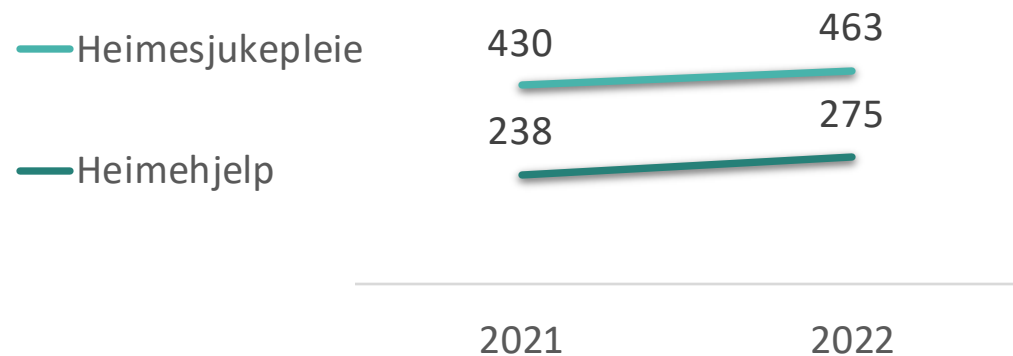
Punktstatistikk per desember

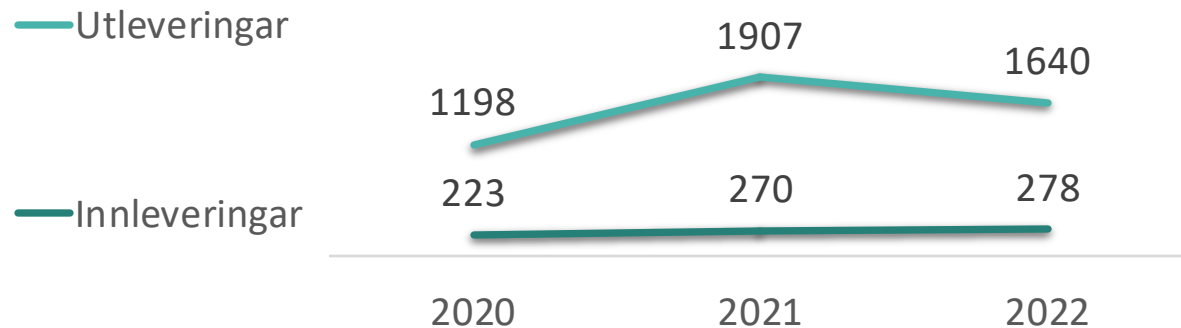
Snitt/mnd

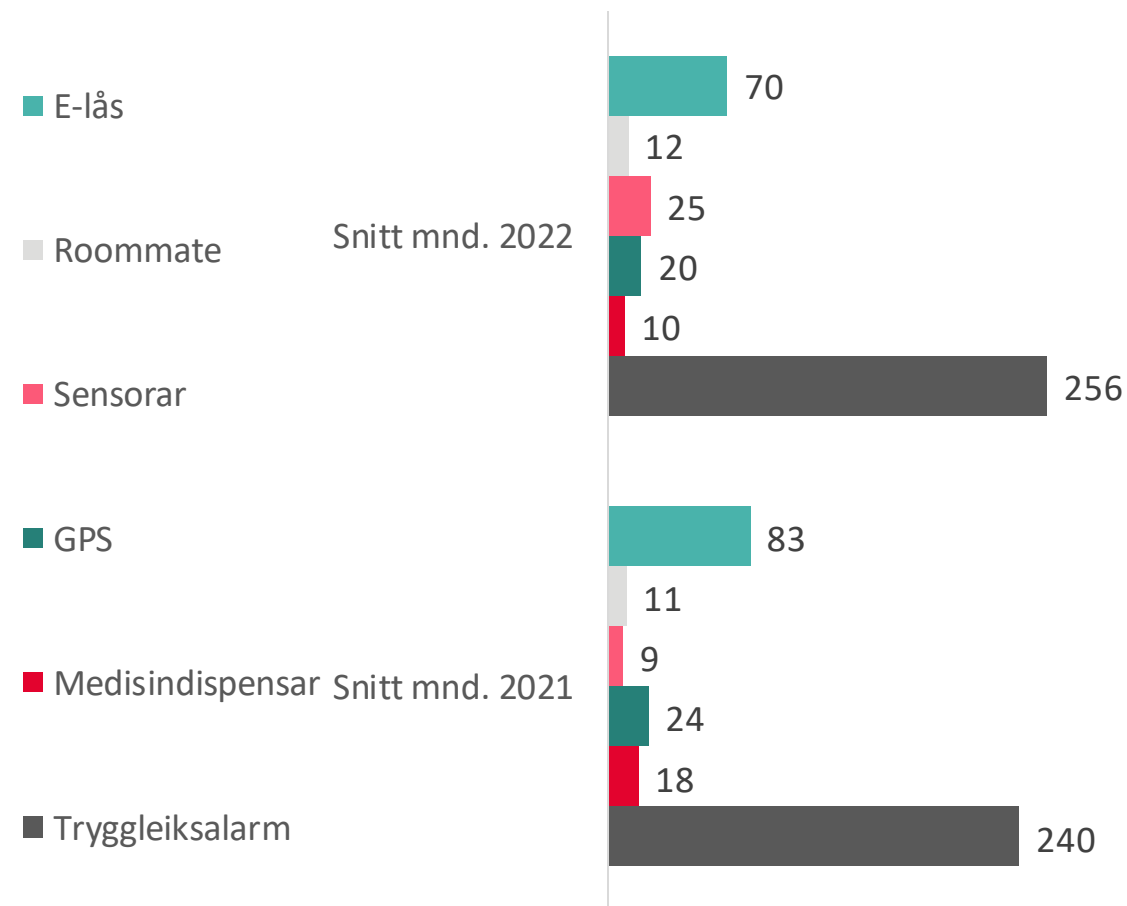
Heimetenester

Hjelpemiddel frå kommunalt hjelpemiddellager

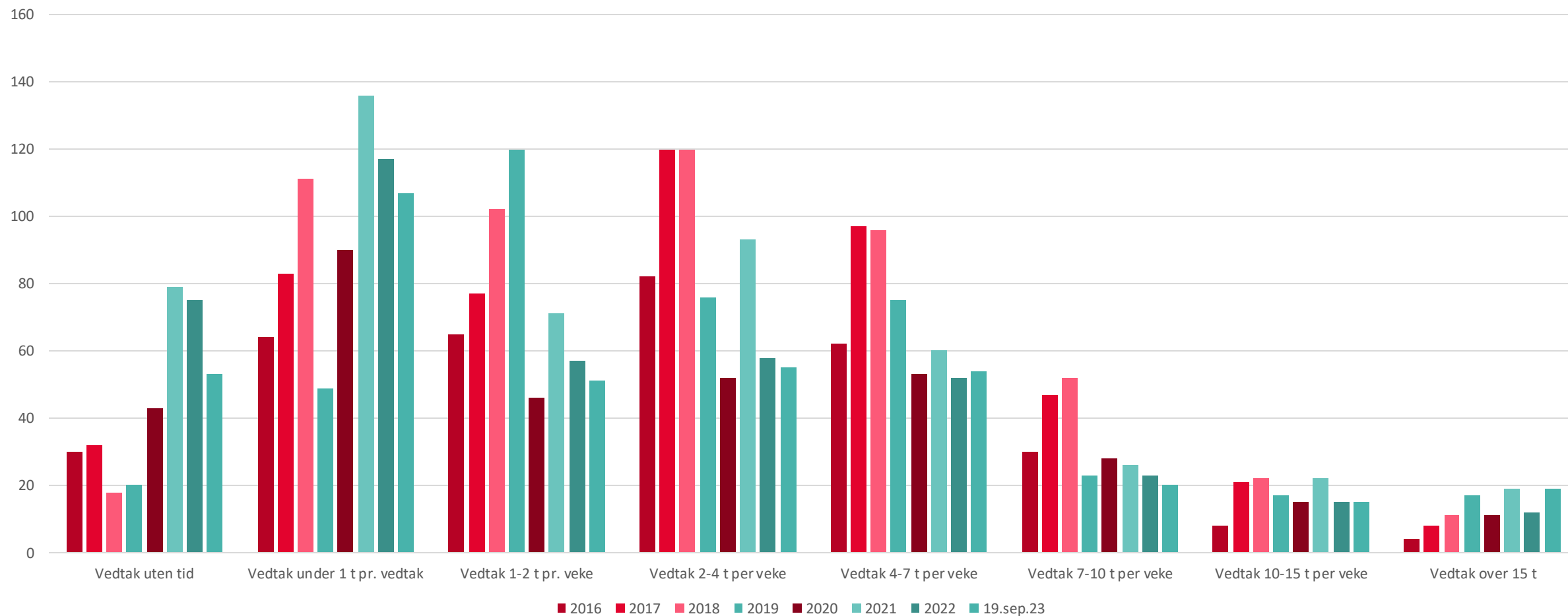

Velferdsteknologi

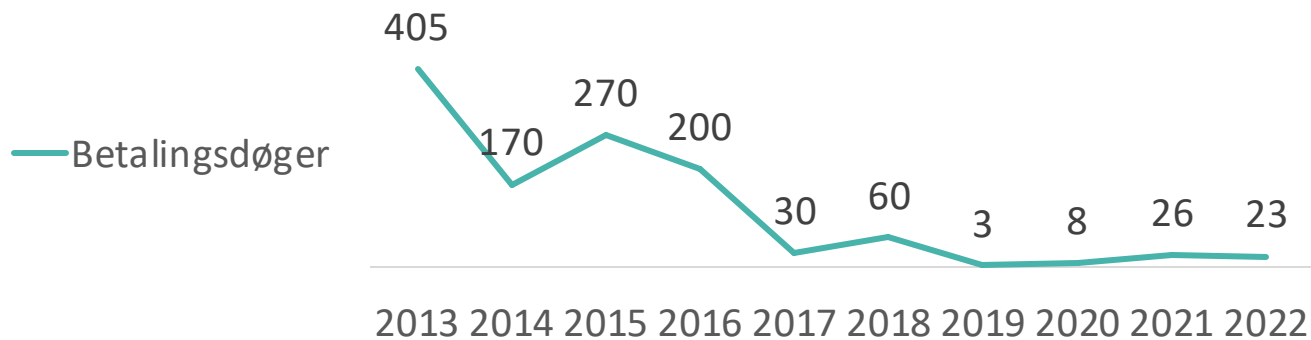
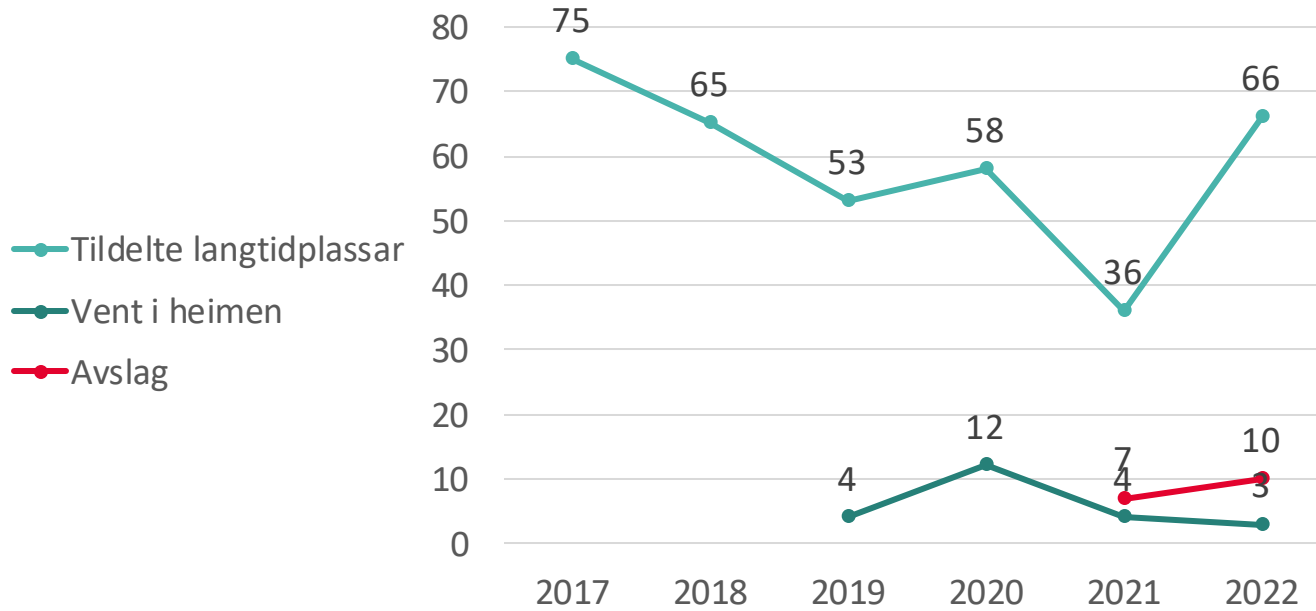
Heimetenester vedtakstid

PUNKTSTATISTIKK

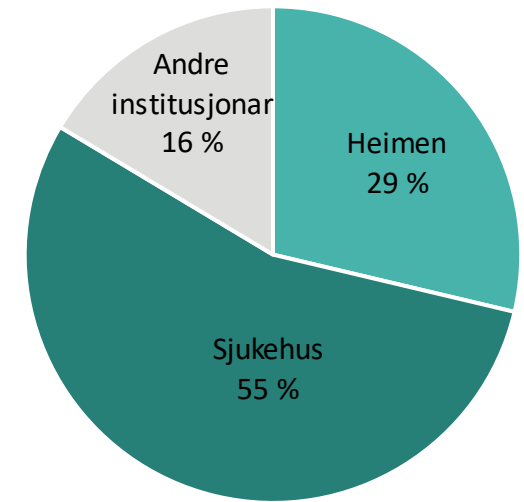

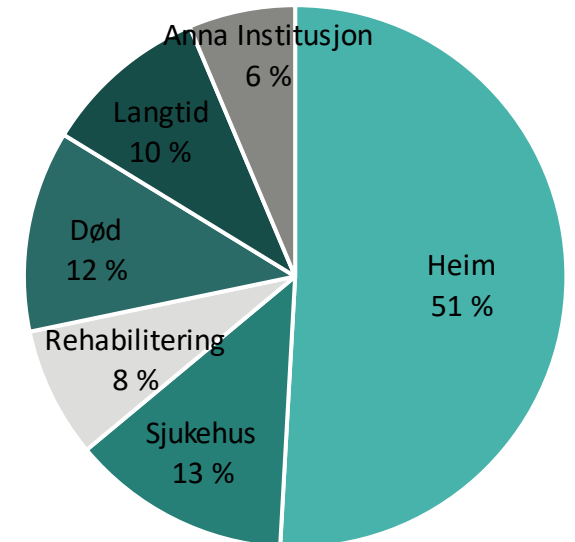
Sjukeheims plassar og betalingsdøgn sjukehus

Kvar kom bebuarane frå til korttidsopphald?

Kvar reiste bebuarane etter korttidsopphaldet?

Pågåande prosjekt

Innovasjon i helse og omsorg

- ❖ TØRN pilot (sept. 23 – des. 24)
- ❖ Medverknad og deltaking for personar med samansette rusutfordringar i bustadsosialt arbeid (feb. 23 – des. 23)
- ❖ Ernæringsprosjekt (jan. 23 – jan. 24)
- ❖ Aidn journalsystem pilot (okt. 22 -)
- ❖ Leve hele livet (des. 21 – feb. 24)- over i bu trygt heime reforma

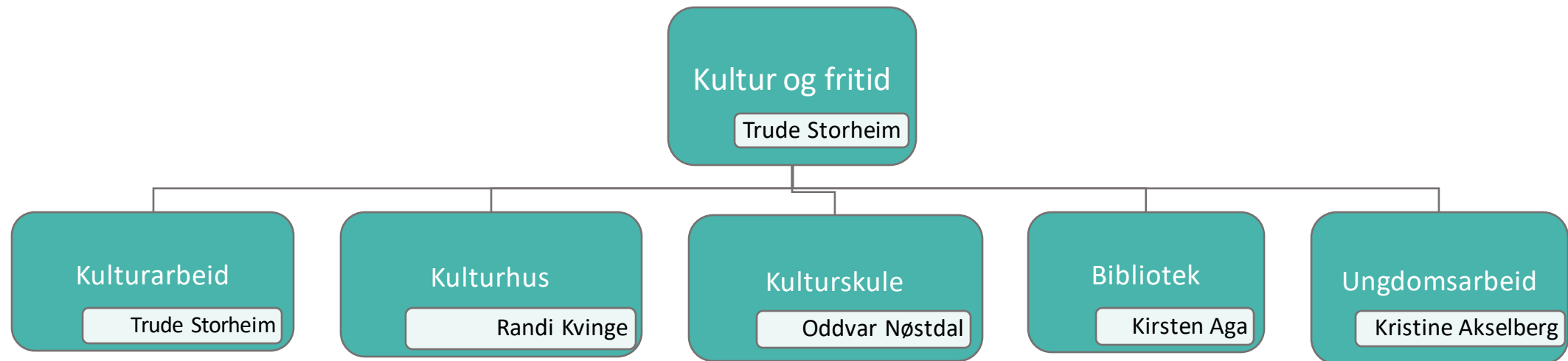
VOS2

bygd for alle

Kultur
og
fritid

Kultur og fritid

Ansvarsområde kulturarbeid, stab

- **Kultur**
  - kulturmidlar
  - kulturpris
  - stipend
  - Den kulturelle skulesekken
  - Den kulturelle spaserstokken
  - Samarbeid med lokale lag og organisasjonar
- **Kulturminne**
  - oppfylging av kulturmiljøplan
  - kulturmidlar
  - kontakt med lag og organisasjonar/privatpersonar
- **Idrett**
  - spelemidlar
  - idrettsanlegg
  - idrettslag
  - Stipend/ midlar
- **Friluftsliv**
  - drift av friluftsområde, rehabilitering og ettersyn på friluftsområde, stiar og vegar
- **Skjenkesaker**
  - Handsama søknadar og gje løyve
  - Kontroll og skjenkeprøvar

UNGDOMSARBEID I VOSS HERAD

Møteplassar, Klubbkveldar
verkstad
temakveldar
ferieaktivitetar

Ungdomsklubben Vangsgryto

Ungdomshuset

Bygdahuset i Granvin

UTEKONTAKTEN

NATTE

RAVNENE

SLT

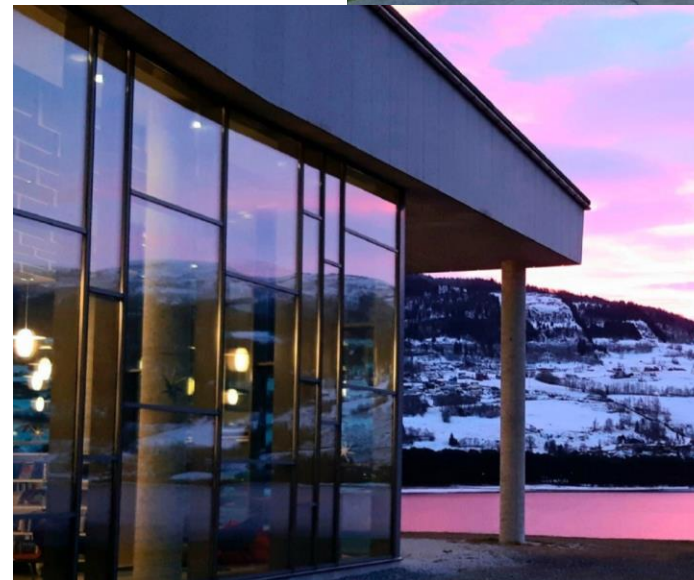
**Samordning av lokale rus- og
kriminalitetsforebyggjande tiltak**

- Voss kulturhus:
ein inkluderande møteplass for heile vossaregionen

Kven held til i kulturhuset?

- Kulturhusavdeling inkludert kino
- Kulturskule
- Bibliotek
- Vaksenopplæring

- Voss Skulemusikk
- Voss Musikklag
- Orkesteret Fossegrimen
- Voss Bridgeklubb
- Voss Filmklubb
- Voss Kunstlag

Kva gjer kulturhusavdelinga

- Drift av Voss kulturhus og Gamlekinoen
- Programmering av innhald
- Booking og utleige av lokalar
- Kino og kioskdirift
- Drift av bygningen – Reinhold og byggteknisk

Tilsette i kulturhusavdelinga

- Kulturhusleiar – Randi (100%)
- Kinokonsulent – Ann Karin (80% +20%)
- Kulturprodusent – Beate (100%)
- Servicemedarbeidar Teknikk – Simon (47%)
- Servicemedarbeidar Teknikk – Geir Andre (53%)
- Servicemedarbeidar Kiosk – Roble (50%)
- Ekstrahjelp – Alfred, Stefan, Kristoffer (Ikkje fast tilsett)

Voss kulturskule

- Kulturskulen er i full drift, sjølv om det er noko utfordrande med romtilhøva
- Om lag 130 produksjonar i løpet av året
- Kulturskulemønstring pao Voss
- Fordjupingsprogram
- Oppstart av demenskor
- Oppussing av lokala i Granvin
- Desentralisert kulturskule

Undervisningssteder:

Voss kulturhus

Granvin skule

Vossestrand barne- og ungdomskule

Evanger skule

Voss kulturskule

**Elevplassar :
546**

Dans 90

Musikkfag 328

Teater 22

Kunstfag 30

**Andre uttrykk
76**

**Om lag 25 tilsette
fordelt over ca
9,3årsverk**

Distriktsmusikarordning

bygd for alle

Voss kino, nøkkeltal filmframsyningar

2019

Besøk: 35 101

Omsetnad: 3 189 390

Framsyningar: 1980

Titlar: 237

2022

Besøk: 28 186

Omsetnad: 2 545 392

Framsyningar: 1465

Titlar: 146

2023. Per 29.10.

Besøk: 17 127

(nedgang på 29% frå i fjor)

Omsetnad: Kr 1 630 855

Framsyningar: 548

Titlar: 107

Voss

bygd for alle

Voss bibliotek

- Filial i kulturbanken i Granvin
  - Bokbuss
- 9 tilsette, 4,9 årsverk
- Fysiske og elektroniske bøker

Gratis

- 254 arr i 2022: songstunder, debatt, forfattartreff, data kafé for eldre
- Lesesal, aviser, pc'ar til utlån
- 50-60 000 besøkande i året
- Har over 60 000 utlån kvart år

GRØN NOVEMBER 2023

Dato	Tid	Aktivitet:	Kvar:	Målgruppe:	Arrangør:
8.nov	kl.19	Føredrag med Reidar Müller om jordas klimahistorie	Voss bibliotek	Alle	Voss bibliotek
10.nov	kl.12	Gratis kino "Birk & Magna"	Voss kino	Skuleborn	Voss kino
13.nov	kl.15-17	Syverkstad	Gryto	Ungdom	Gryto
14.nov	kl. 9-14	Føredrag med Andreas Wahl	Voss kulturhus	8.-10.trinn	Voss herad
16.nov	kl.12	Klimarock	Voss kulturhus	5.-7.trinn	Voss kulturskule
18.nov	kl.11-14	Klesbytedag og politisk ungdomskafè	Voss kulturhus	Alle	Natur og ungdom
	kl.13	Appellar og quiz	Voss kulturhus	Alle	Natur og ungdom
21.nov	kl.14-18	Kurs: Vinter-vedlikehald av sykkel	Kirkens Bymisjon	Ungdom	Kirkens Bymisjon
		Kurs: Matlaging med datomerka varer	Kirkens Bymisjon	Ungdom	Kirkens Bymisjon
22.nov	kl.18-20	Kurs: Bli ein matreddar - korleis lage god restemat	Kirkens bymisjon	Alle	Miljøsmidjo
24.nov	kl.17-19	Moteshow og catwalk med brukte klede	Voss Bowling	Alle	Voss Bowling, Fretex og Det gule huset
24.nov	kl.19-23	Grøn fredag fiksefest: Lær å fikse hol i ullkle	Gamlekinoen	Alle	Voss husflidslag og Voss herad

Bli med på sosiale og lærerike grøne aktivitetar!

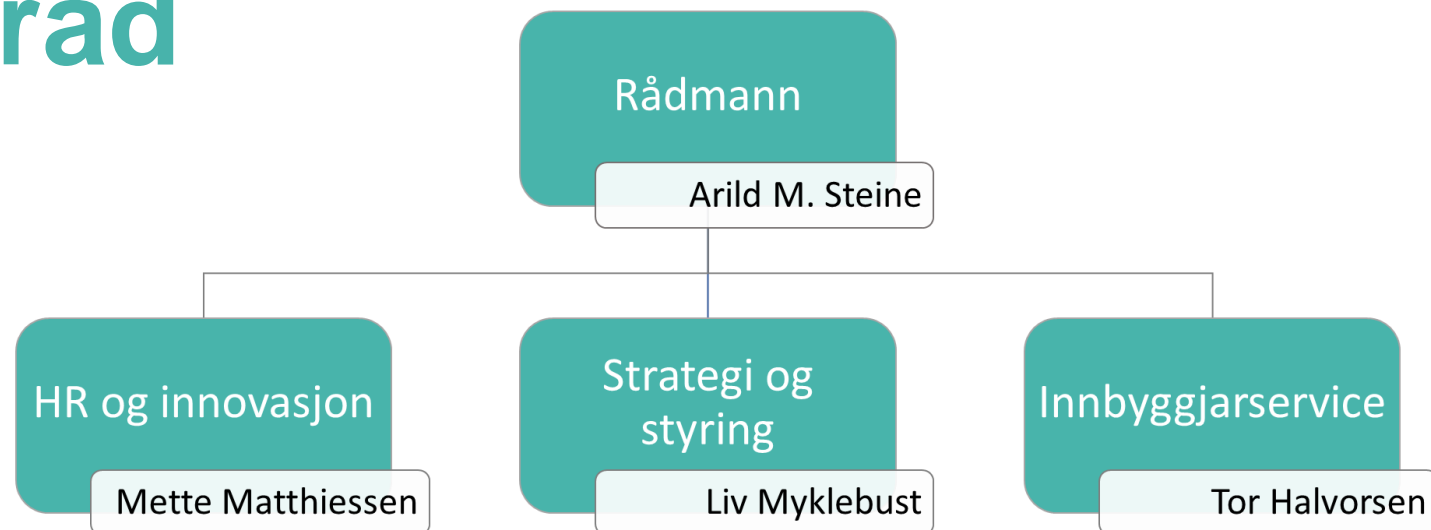
Fokus

- **Kulturhuset:**
  - Tilsetting/leiarmodell
  - Romdeling
- **Gamlekinoen:**
- søknad KUD, Vestland fylkeskommune

- **Retningslinjer for arrangement**
- Kulturplan (høyringsfrist 15.12)
- Frivilligpolitikk (vår 2024)
- SAMARBEID!

Stabane i Voss herad

- Ansvarsområde
  - Legga til rette for politiske og administrative avgjersler
  - Styring og internkontroll
  - Organisasjonsutvikling
  - Samfunnsutvikling
  - Kommunikasjonstenester
  - Analyse- og utgreiingsarbeid
  - Samfunnstryggleik
  - Driftsstøtte til verksemda

Målgrupper: Politikarar, innbyggjarar og andre kommunalområde (internt)

HR og innovasjon

- HR er *alle aktiviteter som omhandler planlegging, anskaffelse, utvikling og “avvikling” av alle menneskelige ressurser i organisasjoner* (Bård Kuvaas, 2009).
- 18 årsverk + 2 lærlingar (+ om lag 4 årsverk frikjøp hovudtillitsvalde og hovudverneombod)
- Ansvaret for å utvikla og utforma kommunen sitt strategiske HR-arbeid
- Fagekspertar innan td. rekruttering, løn, sjukefråvær, HMS, IKT
- Nytilsett lærlingekoordinator
- Kompetanseavdeling og støttefunksjon for innovasjons- og endringsarbeidet
- Leiaropplæring og leiarutvikling

Profesjonell – påliteleg –
skapande - inkluderande

IT-avdelinga

- Driftar trådløst og kabla nettverk på 55 lokasjonar (skular, barnehagar, administrasjonsbygg, sjukeheimar, reinseanlegg m.m.)
- 2 850 PC-ar (850 administrasjon + 2 000 skule)
- 1 000 iPadar
- 5 100 brukarkontoar i heradet (2 200 elevar)
- 5 300 brukarstøttesaker i året
- Digital sikkerheit

Strategi og styring

- Om lag 17 årsverk
- Kva gjer me?
  - Rekneskap, økonomiske planar, finans, støtte og rådgjeving, innfordring, eigedomsskatt, innkjøp, overordna planar, klima og miljø, beredskap, internkontroll
  - Intern service
  - Eksterne leveransar
- Strategisk leiing og styring

**Profesjonell – påliteleg –
skapande - inkluderande**

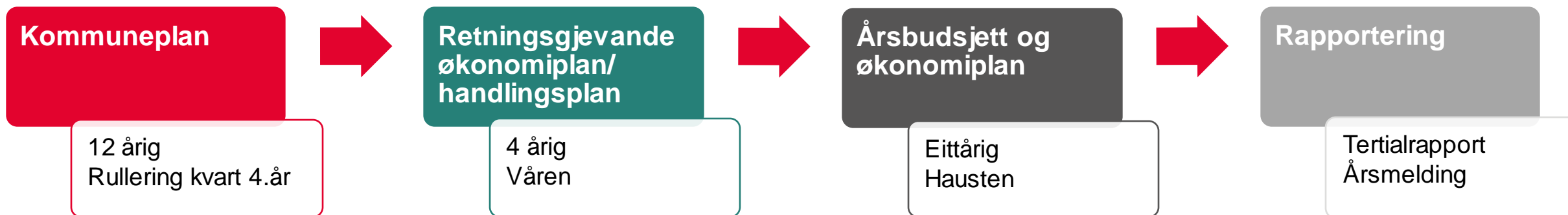

Strategi og styring

- Motoren i overordna planar og økonomiske transaksjonar
- Raud tråd

Voss herad nøkkeltal

- Forvaltar 1,86 mrd
- Ca. 90 mill.kr i eideomsskatt
- 574 mill.kr i andre utgifter
- Ca. 1,1 mrd netto lånegjeld
- 30 000 faktura

Innbyggjarservice

- Om lag 12 årsverk
- Nøkkeltal (per år)
  - 17.000 inngående telefonar
  - 120.000 dokumentfiler
  - 900.000 sidevisningar på nett
  - Heradet sitt ansikt utad, og avdelinga som syter for dokumentflyt internt
- Hjelp til innbyggjarane
- Støtte til organisasjonen
- Handterer også kommunal vigsel, kantinedrift, startlån, koordinering av personvernarbeidet og strategisk kommunikasjonsrådgjeving til leiarar og tilsette.

**Klart
språk**

**Profesjonell – påliteleg –
skapande - inkluderande**

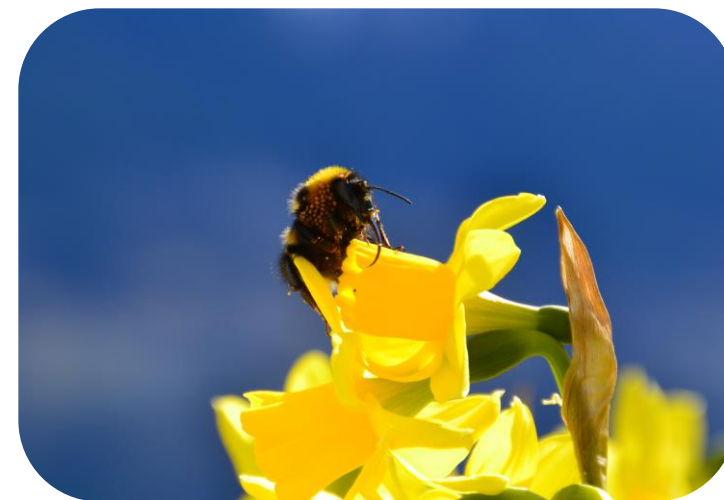
Status og utfordringar

Folk

Pengar

Klima

Spørsmål som vart stilt i møtet

- Nokre spørsmål vart svara ut i møtet og nokre finn de svar på under

Spørsmål	Kort svar
Mange tal i eit budsjett som dette er "låste". Kan de seia noko om handlingsrommet innanfor dei ulike tenestoområda? Det er viktig når vi skal lesa budsjett og økonomiplan med politiske briller.	Kan svarast ut under behandling i Formannskap.
"alle eldre vil bu heime lengst mogeleg" Kor sikker er ein på at dette stemmer? Kven definerer lengst mogeleg?	Det er brukar saman med tenestene som vurderer dette. Me trur ikkje at alle ynskjer, difor er det viktig at me har alternative løysingar, som omsorgsbustader med og utan bemanning.
Overvann - utfordrende og store kostnader. Hvor føres kostnadene? Bli de en del av selvkostprinsippet og belastet innbyggerne gjennom vann- og avløpsgebyr?	Nei, vatnet må takast ut av avløprøyrene og førast ut via eigne grøftesystemer
Har de oversikt befolkningstatestikk i Voss? Forhold til snittet i Norge?	Her finn du statistikk over historisk folketal: https://www.ssb.no/statbank/table/07459/ framskrivingar er lagt fram her: Økonomiplan 2024-2027
Rådmann: Hvordan er folketalsutvikling i Voss Herad i forhold til snittet i Norge? Samt aldersfordeling?	Voss har hatt ei svakare folkevekst enn landet. Voss har også fleire eldre enn Norge. Aldersfordeling finn de i kunnskapsgrunnlag til oppstart av planstrategi s.37. https://innsyn.acosky.no/voss/wfdocument.ashx?journalpostid=1100051042&dokid=103794&versjon=1&variant=A&
Dersom ein bygger solcelle på t.d. idrettshallen. Vil då det koma på drift eller investering?	Eit nytt solcelleanlegg vil vera ei investeringsutgift. Utbetringar på eit eksisterande anlegg vil vera driftsutgift.
Kva er antall bustadslause i heradet per dags dato og kor mange kommunale bustader står tomme? Kva er kostnad knytt til midlertidig butilbud i forhold til å klargjere kommunale bustader? Kommunale bustader skal vere gjennomgangsbustader, kor lenge blir bebruarane buande? Er det god gjennomgang, har de oversikt over dette?	13 bustadlause pr 14. November 2023. Det står ingen bustader tomme anna 6 som er til oppussing. Har laga ei liste over tomme bygg. Mesteparten er formålsbygg, men og nokre fråflytta bustader som det ikkje er avklart vidare bruk av, eller ombyggingane er så store at dei ligg inne i investeringsbudsjettet og vil verta tekne etter kvart som me får finansiering (sjå vedlegg). Utgifter til midlertidige butilbod var ca. 350 000 kr etter juli. Me har ikkje oversikt over utgifter med å gjera kommunale bustader klare.
Kva veiledning får dei som er tilsett i skulen når dei har elevar med tunge utfordringar? Korleis er informasjonsflyt og samhandling mellom spesialisthelsetenesta og skulen i desse tilfella?	Bebuarane får i utgangspunktet maks 3 års leigekontrakt. Dette har me oversikt over og freistar varsla etter 2 år.
	Vil bli svart ut av komm.sjef Oppvekst under folkevaldopplæringa

Spørsmål	Kort svar
Har knutepunktet ført til betre samhandling mellom tenestene?	Svar vart gitt av rådmann i møtet
Kvifor ligg SLT under kultur? Kva forebyggingsarbeid blir gjort i oppvekst og helse?	Svar vart gitt av rådmann i møtet
Legehjelp rusavhengige, er det laga ein plan for korleis ein kan gi best mogeleg hjelp til den somatiske helsa til menneske med rus og psykisk helse utfordringar?	Fastlegar/ spesialistar i allmennmedisin er trent i å sjå heile menneske. Dei har generell kompetanse på tvers av øvrige medisinske spesialistar, og inkludera kunnskap og ferdigheiter knytt til særskilde behov dei ulike pasientpopulasjonane har. Kommunane treng ikkje ein eigen plan då denne oppfølginga er ein naturleg del av den allmenn-medisinske tilnærminga som i tenestene våre kvar dag.
Har de tal på sjølv mord i Voss herad, tal på sjølv mord der person har hatt tenester i heradet og tal på sjølv mord inne på institusjon dei siste 10 åra? Kva arbeid blir gjort for å førebygge dette?	Det ble startet et arbeid om en plan for forebygging av selvmord, arbeidet har stoppet opp fordi det må forankres som en del av kommunen sitt øvrige planarbeid. Det er politisk forankret at en slik plan skal utarbeides.
Kva plan er det for kompetanseheving i både helse og oppvekst?	For oppvekst sin del er dette eit omfattande spørsmål å svara ut. Ynskjer å svara dette ut i eit møte for Utval for levekår
Kor mange kommunale bygg står tomme/til nedfalls og burde vore rive/seld? -og er det ein plan for dette?	
Kva faktorar som påverkar demens kan heradet arbeide med? Konkret, er ernæring (kommunalt kjøkken), tilgjengelege naturområder, sosiale møteplassar mm noko som påverkar demens OG heradet kan jobbe med?	Svara dette ut i møtet, me kan ta meir i Utval for levekår
Korleis er utviklinga i rusbruk blant ungdomsskule-elevar på Voss?	
Er det skilnadar mellom dei ulike ungdomsskulane?	Vil bli svart ut av komm.sjef Oppvekst under folkevaldopplæringa
Har IPS fungert som venta? Kor mange har komnt i arbeid?	Svart ut i møtet
Helse og omsorg: Blir ikkje nevnt noko om vikarbyrå i eldreomsorgen. Kva kostnad gjer dette? Er det noko plan/langsiktig løsnig?	19 mill.kr. Me jobbar heile tida med å få tilsette eigne folk slik at me unngår desse utgiftene.
Er det gjort ei utgreiing i både helse og oppvekst kva behovet for bemanna omsorgsbustader vil bli?	Me har ikkje ei oppdatert utgreiing på dette.

Spørsmål	Kort svar
Samarbeider kultur med helse og oppvekst i forhold til ungdomsarbeid?	<p>Kultur og fritid samarbeider med oppvekst og helse gjennom SLT-arbeid og faste møter. Ungdomsavdelinga har kontakt med rektor på ungdomsskulen og rådgjevarane på ungdomsskulen og dei vidaregåande skulane, samt helsesjukepleiarane om enkeltsaker og episodar.</p> <p>Det er akkurat starta eit samarbeid mellom miljøarbeidarane på ungdomsskulen og utekontaktane, og me har felles prosjekt med bruk av nye ungdomsskulen etter skuletid til open hall, to ettermiddagar i veka + fredag kveld.</p>
Er det brukasorganisasjoner eller brukarrepresentanter med i SLT arbeidet?	<p>Det vart gjort ei vurdering for ein del år sida i Voss kommune som konkluderte med at dei ikkje skulle delta. Det har sidan då vore jobba med å auka samarbeid kring tema med ulike avdelingar i kommunen, vidaregåande skular, politi og Voss frivilligsentral.</p>
Er biblioteket eit reelt tilbod til dei som er i arbeid på dagtid? Ettermiddag/kveld er biblioteket stengt, slik at tilbodet ikkje er reelt for mange Vossingar. Kan me prøva ubetjent bibliotek?	<p>Svart ut i møtet</p>
Er helsesjukepleiar nok til stades på skulane med aukande psykiske helseutfordringar?	<p>Vil bli svart ut av komm.sjef Oppvekst under folkevaldopplæringa</p>
SLT har to stillingar der begge er tilsette i kultur. Ville det ikkje vore naturleg at eine stillinga ligg hjå avdeling for psykisk helse og rusarbeid, då dei har stor kompetanse på feltet?	<p>Voss herad har ikkje to stillingar til SLT. Voss herad har éin koordinator, i tillegg er det eit SLT-team som omfattar leiar for ungdomsarbeid, utekontakt, ungdomsskule, helsesjukepleie, rus- og psykiatritenesta, barnevern, vidaregåande skular, kommunepsykolog og politi.</p>
Kva tykkjar kommunalsjef for helse og omsorg om ein eventuell deling av utvalg for levekår?	<p>Dette vert ein del av ei sak som skal opp i februar. Rådmannen har talerett i utvalet</p>
Vil utbygging av nytt VA-anlegg i Myrkdalen påvirka satsen for vatn og avløp for resten av heradet?	<p>Kjem som sak ved seinare høve.</p>
Redusert foreldrebetaling barnehage - vert ikkje det kompensert frå staten?	<p>Jau, kommunen får reduserte inntekter frå foreldre, men meir i rammetilskot frå Staten for å dekkja det</p>

Spørsmål	Kort svar
<p>Kvifor må vossabadet ha kredittramme i bank, har ikkje kommunens likviditet til å dekke eit slikt midlertidig underskot?</p>	<p>Heradsstyret har vedteke ei rammeoverføring/tilskot til KFet. Styret og KFet har ansvar for å styra drifta innafor den ramma. Dersom KFet treng pengar ut over denne løyvinga så må Heradsstyret vedta dette. Eit kommunalt føretak er utanfor rådmannen si styringslinje og han har ikkje mynde til å gi meir pengar enn det som er løyvd.</p>
<p>Kan ein setje ulik sats for eigedomsskatt for bustad og fritidsbustad?</p>	<p>Nei, eigedomsskattelova regulerer dette. Fritidsbustader kan eventuelt gis fritak for eigedomsskatt.</p>
<p>Er disposisjonsfond kontanter tilgjengeleg?</p>	<p>All bruk av disposisjonsfond må vedtas av Heradsstyret. Dette påverkar difor kor tilgjengeleg midlane er. Disposisjonsfond kan likevel brukast fritt til ulike føremål. Voss herad har i dei fleste periodar likvidet til å nytta alt av desse midlane, men vil tilrå at det er igjen ein god buffer (minimum 5 % av driftsinntektene) over tid.</p>
<p>Kan Liv M utdjupe kvifor ein vurderer det som greit å liggje over måltalet på gjeldsgraden i slutten av øk.plan-perioden?</p>	<p>Voss herad har behov for å gjera investeringar for å halda på verdiane me har og skapa nye. Me vurderer at me kan ha ei gjeldsgrad over måltal i slutten av perioden fordi sentrale inntekter som utbyte, eigedomsskatt frå kraftverk og sal av kraftinntekter er med å dekkja utgiftene til renter og avdrag. Auka gjeld vil i liten grad gå ut over tenesteområda.</p>
<p>Kva er vurderinga av potensielle konsekvensar av eventuelle endringar (kraft) knytt til inntektssystemet mtp økonomiplanen, og framtidige budsjett?</p>	<p>Me har ikkje gjort eigne vurderingar av moglege konsekvensar. Innspelet frå Voss herad til høyringa finn de her: https://innsyn.acosky.no/voss/wfdocument.ashx?journalpostid=1100015684&dokid=32124&versjon=1&variant=A&</p>
<p>Vert noko av konsesjonskrafta nytta til kommunale bygg, eller vert all konsesjonskraft seld?</p>	<p>Ja, Voss herad nyttar 9,04 GWh til eige bruk i føremålsbygg, og sel 61,84 GWh i marknaden.</p>

Spørsmål

Det handler om KLIMABUDSJETTET som er omtalt fra side 32, men spesielt om tekst på side 34 i utsendt materiale til opplæringa. "..... tilgang til data for klimaavtrykket til Vossingane på eit overordna nivå." Hva er eit overordna nivå? Og er dette klart språk?

Videre "... utgjør 13,8 tonn CO2 ekvivalenter per. innbyggjar per år". Dette står i sammenheng med det som siteres over og kan forstås som om det gjelder Voss.

Så vises en plansje på Fotavtrykk for Voss som sier 15 859 tonn. Og under, på samme plansje, står "17,7 tonn for en gjennomsnittlig innbygger i valgte område". Og det er jo Voss!

Og så under klimastatistikk står at "Voss sine utslepp i 2021 var 87 258 tonn" . Hva utgjør dette per innbygger?

Dette blir vanskelig å forholde seg til så mange ulike tall per innbygger.

Kort svar

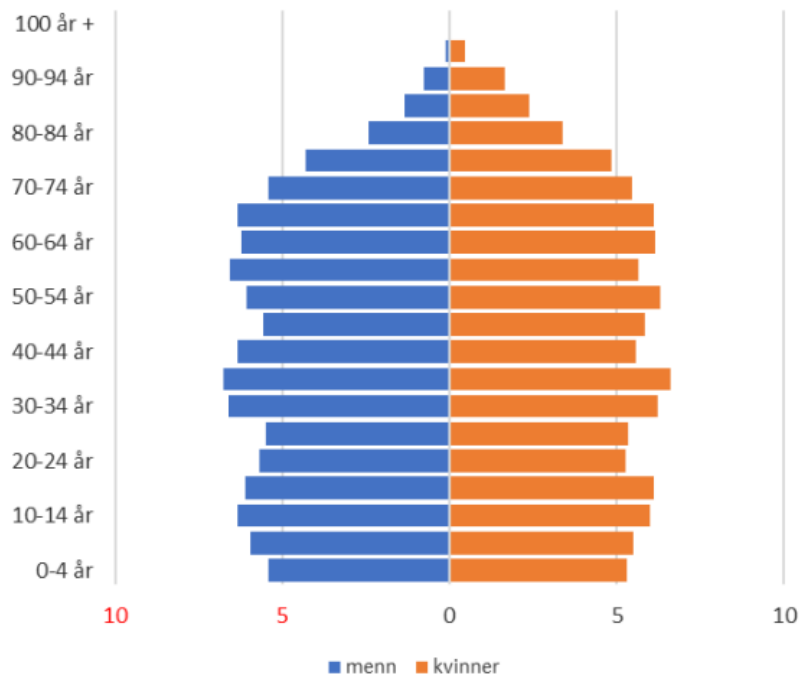
Med overordna nivå meiner me at tala som syner klimafotavtrykket ikkje er spesifikt rekna ut, men estimert gjennom ulike datakjelder etter kva Folkets fotavtrykk har tilgang til. Her finn de meir info om datakjelder: [Introduksjon til metodikk for beregning av fotavtrykk i Ducky](#)

Me ser no at det er nytta oversikter frå ulike år kva gjeld data frå Folkets fotavtrykk, dette er berre å beklaga. Siste oppdaterte tal frå Folkets fotavtrykk er 13,2 tonn per innbyggjar og samla 209.779 tonn CO2 ekvivalentar. Figurane vert oppdatert og innleiingsteksten om utslepp «på overordna nivå» skjerpa.

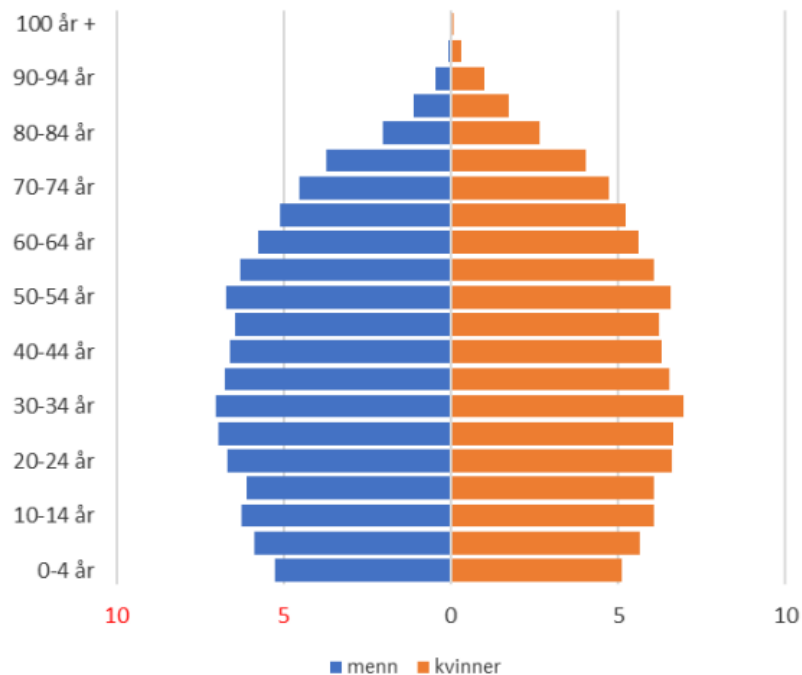
Voss herad sine direkte utslepp var i 2021 87.258 tonn, noko som utgjør 5,52 tonn per innbyggjar (15.787 innbyggjarar i 2021). Som ein tommelfingerregel utgjør samla klimafotavtrykk godt det doble av kva dei direkte utsleppa syner. Slik er det også i Voss herad med 5,2tonn per innbyggjar i direkte utslepp og 13,2 tonn per innbyggjar i samla klimafotavtrykk.

Samansetjing av folketalet

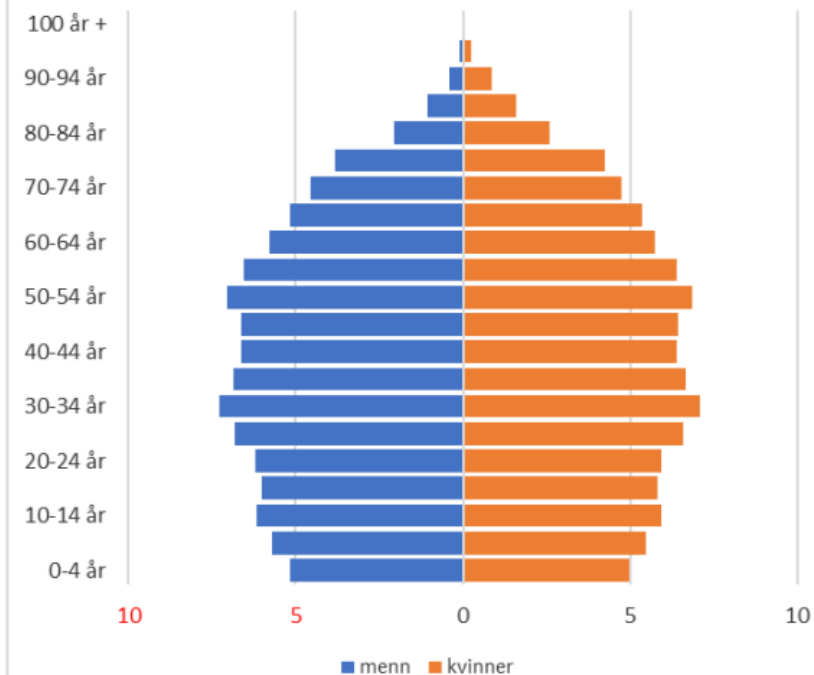
Voss

Vestland

Norge

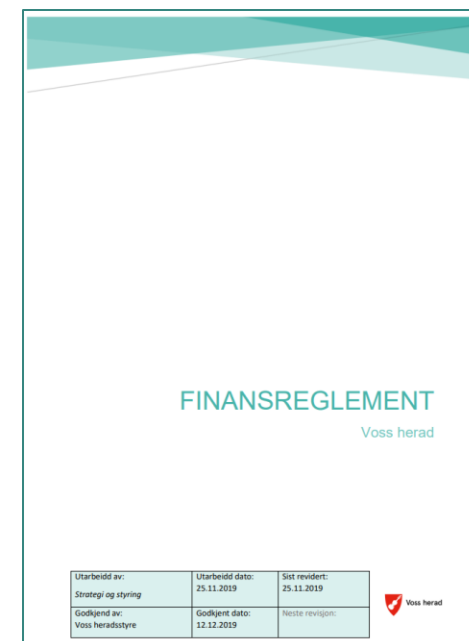
Figurane viser alderssamansetjinga for Voss, Vestland og landet i 2023

Tomme bygg (bustader)	Bygg til forfall (boligar)
Bjørgamarki 25-27	Ringheimsvegen 210 (tidlegare Gjerde barnehage)
Brynalii 74 (2 stk ute pga manglande rømningsveg)	
Strandavegen 52 (ventar på nytt prosjekt)	
Hardangervegen 47 (Vetleflaten - ventar på prosjekt)	
Uttrågata 15 (3 stk i 3 etg - vanskar med å finna løysingar på rømningsveg utan store ombyggingar)	
Lekvebakken 15 A kjellar	
Lekvebakken 15 B 1.etg (lager helse)	
Formålsbygg	Formålsbygg til forfall
Fagnastølsvegen 30 (Urdland)?	Brynaskogen barnehage
Bolstad skule	Myrkdalen skule
Oppheim skule	Rognsbakken 14 (tidlegare Lassebakken barnehage)
Raundalen skule	
Uttrågata 15 (helsedelen av tidlegare Helsehuset)	
Utover dette har me ingen ledige/tomme bustader, alle tildelte nokre er ikkje innflytte pr dato.	
6 bustader er pr dato under oppussing	

Økonomi i Voss herad

Rammevilkår for økonomi i Voss herad

- [Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommunelova\)](#)
- [Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner](#)
- [Lov om offentlige anskaffelser \(anskaffelsesloven\)](#)
- [Økonomireglement Voss herad](#)
- [Finansreglement Voss herad](#)
- [Administrativt delegeringsreglement Voss herad](#)
- Bokføringslov, kommunale rekneskapsstandardar, KOSTRA-forskrift, sjølvkostforskrift +++

Inntektssystemet

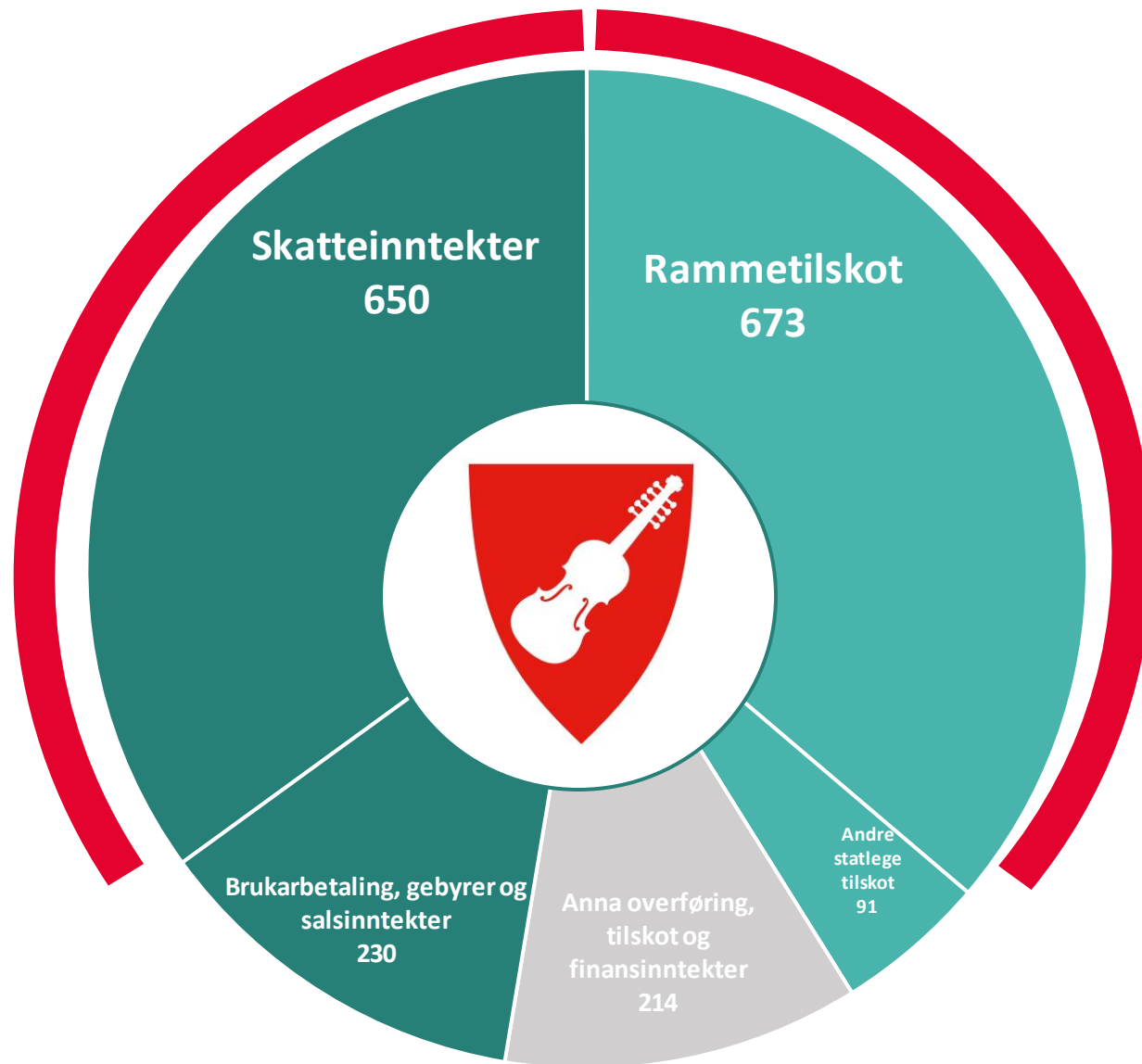
- [Om inntektssystemet - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Fordeling av Voss herad sine inntekter (budsjett 2024)

Sum: 1,86 mrd.kr i inntekter

VOSS (FRA 1.1.2020)	Inngang/A1	2021	2022	2023	2024	2025
VOSS (FRA 1.1.2020)	4621					
<i>2024-prisnivå for årene 2025-2027</i>						PROGNOSE
1000 kr		2021	2022	2023	2024	2025
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)		391 106	414 530	447 349	483 930	492 748
Utgiftsutjevningen		75 952	74 438	83 071	89 125	89 010
Overgangsordning - INGAR		-597	-765	-654	-1 184	-
Saker særskilt ford (inkl. trekk konsesjonskraft, per grunnskole, helsestasjon skolehelse, barneverns)		3 899	5 594	-6 952	13 226	9 213
Overgangsordning - kommuner som skal slås sammen						
Korreksjon forsøksordninger barnevern og omsorgstjenester		-	-			
Inndelingstilskudd/trekk Nannestad/Ullensaker		18 123	18 576	19 263	20 092	20 092
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd		-	-	-	-	-
Storbytilskudd		-	-	-	-	-
Småkommunetillegg		-	-	-	-	-
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb)		-	-	-	-	-
Regionsentertilskudd		4 446	4 449	4 627	4 844	4 855
Veksttilskudd		-	-	-	-	-
Ordinært skjønn		6 500	6 500	6 300	6 600	6 500
Ekstra skjønn fra KDD - ressurskrevende tjenester		-				
Skjønn fra KRD - komp. bortfall veksttilskudd kommunesammenslåing		-				
Ekstra skjønn KDD, inkl. ufrivillig alene kommuner, infrastruktur, retaksering prod.utsyr mv, bortfall eiendomsskatt produksjonsutstyr, barnevern og vertskommuner mottak flyktninger		-	-	-		
Koronapandemi - ekstra skjønn fra departementet			7 505			
Koronapandemi - tilleggsbevilgninger gjennom innbyggertilskuddet og tabell-C (skjønn statsforvalteren, linje 48, kommer i tillegg)		24 327	17 780	259		
Stortinget saldering budsjett 2023				2 175		
Tilleggsnummer statsbudsjett 2022			891			
Stortinget opprinnelig saldering budsjett 2018 - 2022		1 122	-467			
RNB 2018 - 2023 (utenom koronapandemi) m.v.		608	-25 279	7 809		
Nysaldering av statsbudsjett 2018 - 2022 (utenom koronapandemi)		262	213			
Sum rammetilsk uten inntektsutj og ekstra skjønn statsforvalter (se linje 47 og 50 nedenfor)		525 748	523 965	563 248	616 633	622 418
Netto inntektsutjevning		53 349	75 111	54 428	58 028	45 162
Sum rammetilskudd for ekstra skjønn fra statsforvalteren		579 097	599 076	617 676	674 661	667 580
Rammetilskudd - endring i %		6,7	3,5	3,1	9,2	-1,0
Skatt på formue og inntekt		489 350	533 557	524 612	554 053	567 596

Ca. 30 000 kr/innb
Ca. 69 mill.kr for 67 år +

Har auka siste åra

Inntekter vs utgifter

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

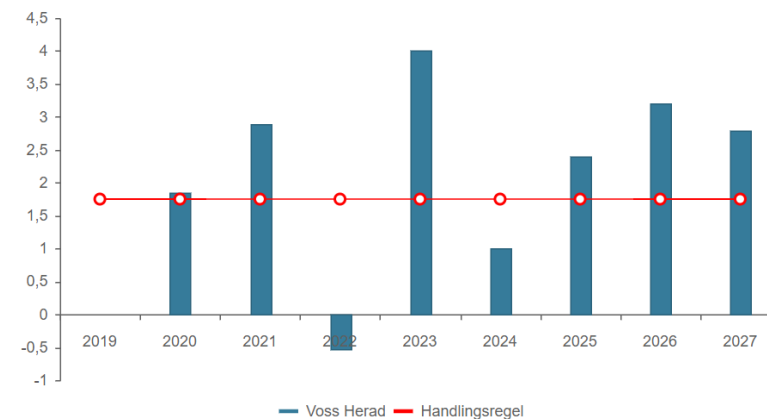
Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Opph. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Rammetilskot	-599 106	-607 394	-673 600	-666 532
Skatt på inntekt og formue	-521 118	-504 300	-541 700	-550 000
Eigedomsskatt	-76 403	-77 100	-89 800	-91 300
Andre skatteinntekter	-19 305	-18 600	-18 600	-18 600
Andre overføringer og tilskot frå staten	-45 529	-59 093	-90 993	-76 993
Overføringer og tilskot frå andre	-241 347	-179 495	-214 322	-210 822
Brukarbetalingar	-59 155	-63 929	-60 222	-57 351
Sals- og leigeinntekter	-192 552	-200 850	-169 579	-166 139
Sum driftsinntekter	-1 754 515	-1 710 760	-1 858 815	-1 837 736
Utgifter til løn	855 875	857 929	941 826	935 898
Sosiale utgifter	231 521	217 101	276 819	235 797
Kjøp av varer og tenester	484 227	402 755	454 328	445 620
Overføringer og tilskot til andre	162 861	108 301	119 985	114 959
Avskrivningar	67 184	63 758	66 308	66 308
Sum driftsutgifter	1 801 667	1 649 844	1 859 267	1 798 583
Brutto driftsresultat	47 152	-60 916	451	-39 154

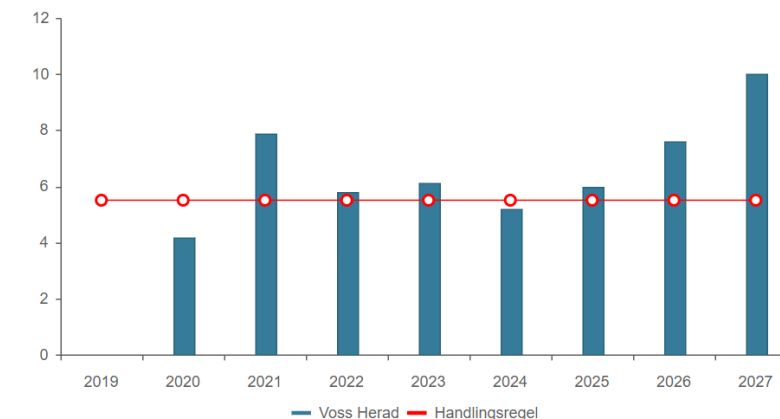
Måltal

Måltal	Minimum	Mål	Skildring
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,75 %	3 %	Syner om drifta er finansiert av inntektene for perioden.
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	6,5 %	7 %	Syner kor store reservar kommunen har. Bør vera min.5 % av driftsinntektene
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	Ikkje relevant	65 %	Syner gjeldsgraden, der målsettinga er at denne er stabil over tid.

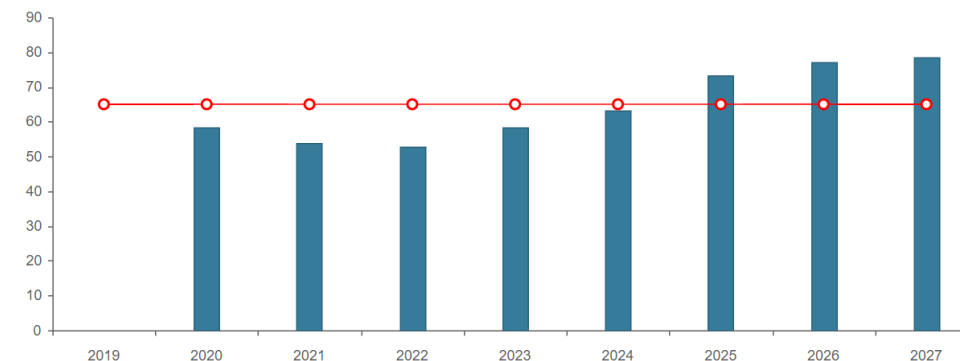
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Kommunal økonomisk berekraft

- [Hvordan få en bærekraftig kommuneøkonomi? - YouTube](#)

Finansielle måltal

	2019	2020	2021	2022	Bud. 2023
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	-2,1 %	2,1 %	2,88 %	-1 %	3 %
Netto driftsresultat	-30,3 mill.kr	27,9 mill.kr	45,9 mill.kr	-17,7 mill.kr	71 mill.kr
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	4,6 %	4,2 %	7,8 %	5 %	7 %
Disposisjonsfond ved slutten av året	66,6 mill.kr	63 mill.kr	123 mill.kr	93 mill.kr	115 mill.kr
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	58,6 %	58,2 %	53,8 % (lågare på grunn av auke i ubrukte lånemidler)	52,4 %	65 %
Total lånegjeld		1 372 802 332	1 426 067 563	1 398 383 193	

KOSTRA

Kommune-stat-rapportering

Nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal verksemd.

Gjennom KOSTRA sender alle norske kommunar og fylkeskommunar inn tal frå sine tenesteområde til Statistisk sentralbyrå.

Alle kommunar fører difor rekneskapen på lik Kostra-mal slik at informasjonen er samanliknbar

Oppbygginga av rekneskapan

Art	(Kva utgift eller inntekt er det?)
Ansvar	(Kva avdeling høyrer rekneskapsposten til?)
Teneste	(Kva teneste høyrer det til?)
Prosjekt	(Skiljer ut dersom det er eit prosjekt)
Mva-kode	(Momskode)

Eksempel:

*Beløp	Art	Ansvar	Teneste	Prosjekt	Prosjektart	Lånenummer	Kontrakt	Motpart	MVA kode	MVA Beløp
1 047,16	11301	4502	120	Prosjekt	Prosjektart	Lånenumme	Kontrakt	Motpart	880	209,43
Telefonabonnement Økonomi Administrasjon MOMSKOMP HØY SATS										

Kraftinntekter og utgifter

- Både inntekter og utgifter
- Ulike former for inntekter
- Nokre av inntektene er sikre, andre er det ikkje
- Prognose for Voss herad i 2024 og framover:
Inntekter frå sal av konsesjonskraft blir mindre
- For framtida:
  - Inntektssystemutvalet skal leggja fram forslag til endringar i 2025

Kva kraftinntekter og utgifter har Voss herad?

	2024	2025	2026	2027	
Konsesjonsavgift	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000	Avgift betalt av konsesjonær til kommunen
Avsetting til Kraffond	6 000	6 000	6 000	6 000	Konsesjonsavgift vert sett av til Kraffond
Naturressursskatt	- 12 600	- 12 600	- 12 600	- 12 600	Skatt betalt av kraftverka
Eigedomsskatt kraftverk	- 31 500	- 31 000	- 30 000	- 30 000	Vedteke av Heradsstyret. Sentralskattekontor set takst
Kjøp av konsesjonskraft	9 000	9 000	9 000	9 000	Kjøper kraft me har rett på til statleg sett pris
Sal av konsesjonskraft	- 47 400	-44 300	-44 300	-44 300	Sel kraft i marknaden til marknadspris

Eigedomsskatt

- Kommunal skatt som er vedteke av Heradsstyret
- Bustad og fritid 2,1 promille
- Næring 7 promille
- Einaste skatten som i sin heilskap går til kommunen
- 11 000 eigedomar
  - Kommunalt fastsett takst på fritidseigedomar, landbrukseigedomar og næringseigedomar, om lag 6500 bustadar
  - Verdiestimater frå Skatteetaten blir nytta for bustadar, om lag 4500

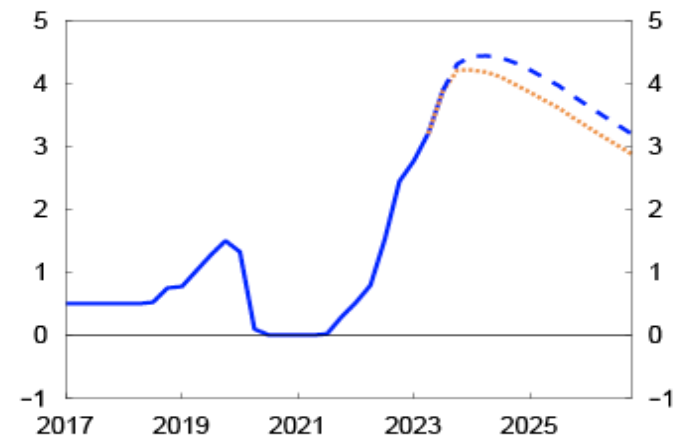
	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Budsjettet 2023
Inntekter eigedomsskatt	- 70 mill.	- 76 mill.	- 87 mill.

Finans

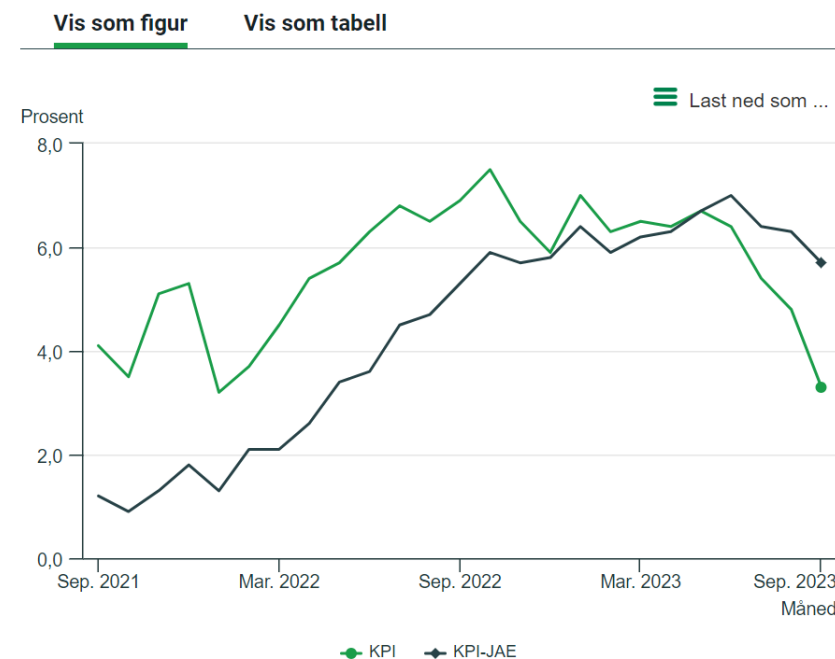
- Renteinntekter og renteutgifter
- Har budsjettet med rente- og avdragsutgifter ut i frå marknadsrente og investeringsplan
- Noregs bank si prognose for styringsrenta: 4,5 % gjennom neste år
  - Men marknaden ventar høgare rentenivå enn Noregs Bank
  - Går mot høgste rentenivå sidan 2008
- Gjeldsportefølje – kortsiktig og langsiktig lån, fastrente og variabel rente
  - Finansreglement
  - Skal ikkje ta på oss vesentleg finansiell risiko

* Kilde: SSB, Norges Bank og BCM

Styringsrente. Prosent

Figur 1. 12-månedersendring, KPI og KPI-JAE. Prosent

Finans

Korleis påverkar dette Voss herad?

- Lånerente
  - Betydeleg dyrare å finansiera lån
  - 4x rentenivået våren 2021
- Full effekt frå Voss herad frå 2024 →
  - Forseinking pga porteføljesamansetning
- Auka gjeld i økonomiplanperioden
  - Auka renteutgifter
  - Belastar drift

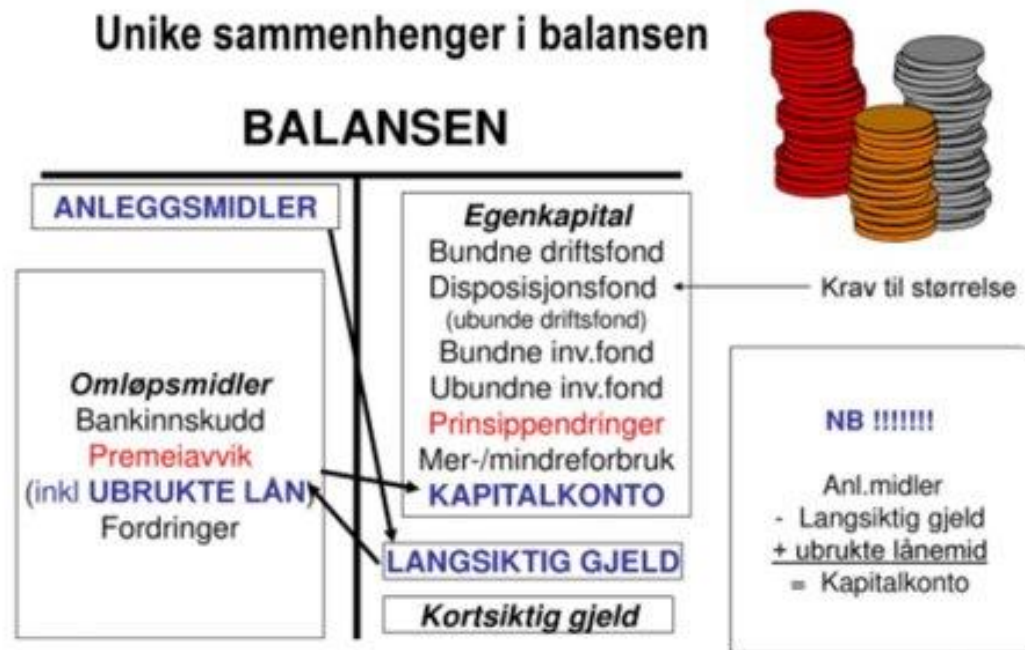
Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rev. bud. i fjor 2023	2024
Renteinntekter og utbytte	-33 163	-43 879	-70 170
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	18 512	37 500	67 400
Avdrag på lån	52 122	51 400	47 600
Netto finansinntekter /finansutgifter	37 471	45 021	44 830

Fond

- Fond er heradet sine «sparekonti»
- Eigenkapitalen viser delen av heradet sine eigendelar som er finansiert med egne midlar
- Det er fire hovudtypar av fond:
  - **Bundne driftsfond**, er som regel ubrukte statstilskot, kan berre brukast til det formålet tilskotet var meint
  - **Disposisjonsfond**, som fritt kan brukast både til drift og til investeringar (krav til storleik)
  - **Bundne investeringsfond**, opphavet kan vera tilskot eller gåver gitt til ei bestemt framtidig investering
  - **Ubundne investeringsfond**, kan brukast til alle investeringar, men ikkje til drift

Handlingsrom, frie inntekter og bundne utgifter?

- Kommunar har ulikt kostnadsnivå for å innfri minstekrav og lovpålagte oppgåver
  - ulike demografiske, sosiale og geografiske forhold
  - *bundne kostnader/utgifter* - kostnadsforskjellar som kommunane ikkje kan velje seg bort ifrå
- Kommunane dekkjer utgiftene med skatteinntekter og statlege overføringar. Mange kommunar har midlar utover det som skal til for å dekkje dei bundne kostnadane - *frie disponible inntekter*
- Dei frie disponible inntektene kan fordelast fritt. Storleiken vil gje ein peikepinn på den reelle økonomiske handlefridom
- Statlege reguleringar og krav kan redusera det lokale handlingsrommet

Eksempel på bunde kostnader - bemannings- og pedagognorm

- Bemanningsnorm: Barnehagelova stiller krav om ei grunnbemanning på minimum éin tilsett per tre born under tre år og éin tilsett per seks born over tre år. Norma vart innført 1. august 2018, men barnehagane hadde eitt år på å innfri kravet. I berekninga av born per tilsett, og born per barnehagelærer tel difor born under tre år som to born.
- Pedagognorm: Ifølgje forskrift om pedagogisk bemanning skal det vere minimum éin pedagogisk leiar per 7 born under tre år, og minst éin pedagogisk leiar per 14 born over tre år. Det er en skjerping frå tidlegare da kravet var hhv 9 og 18 barn per pedagogisk leder. Skjerpinga tredde i kraft 1.august 2018.

	2017	2018	2019
1235 Voss (-2019)			
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	143 689	143 685	154 651

- Konsumprisindeksen (SSB) viser ei auke på 5,3% i perioden 2017 – 2019 litt lågare enn kva som er den reelle auken i perioden, noko som kan forklarast med dei nye normane
- To år seinare slår auken me har ut i auka utbetalingar til private barnehagar:

Eksempel 2: Kommunalt tilskot til private barnehagar

- Frå 1.1.2011 vart barnehagesektoren rammefinansiert med bakgrunn i det finansielle ansvarsprinsipp. Kommunane fekk fullt ansvar for å yta offentleg tilskot til private (ikkje-kommunale) barnehagar og reglene for berekning av kommunalt tilskot til private barnehagar ble lagt om.
- Det er laga ein rettleiar for å få til ein standardisert, korrekt og etterprøvbar tilskotsberekning.
- I regelverket etter 2011 er tilskotet pr. barn til private barnehagar mest avhengig av kostnadsnivået i kommunen. Reglane skil mellom tilskot til drift og kapital.
- § 3. (...). Driftstilskotet skal bereknast ut frå gjennomsnittlege ordinære driftsutgifter per heiltidsplass i tilsvarende kommunale barnehagar, fråtrukka administrasjonsutgifter, pensjonsutgifter og arbeidsgjevaravgift på pensjonsutgifter. **Grunnlaget for berekninga er kommunerekneskapen frå to år før tilskotsåret**

Funksjon 201 barnehage	Art Kostra	Gruppe nøkkeltall	Privat ordinær
Regnskapsført lønn	000-089		72 805 249
Regnskapsført pensjon	090		10 260 762
Regnskapsført arbeidsgiveravgift	099		10 458 396
Regnskapsført pensjon inkl. beregnet arb.avg.	090*sats		-11 707 529
Påslag pensjon	Sats	10 %	7 280 525
Arbeidsgiveravgift av påslag pensjon	Sats	14,10 %	1 026 554
Varer og tjenester	100-290	Drift 201	4 486 573
Mva	429	Drift 201	883 322
Sykelønnsrefusjoner	710		-6 840 818
MVA-kompensasjon	729	Drift 201	-883 321
Internt salg	690, 790		0
Sum funksjon 201 relevante barnehager			87 769 712
Funksjon 221 barnehagelokaler			
Sum funksjon 221 relevante barnehager			6 965 625
+premie AFP, pensjonsforsikring			
+yrkesskade forsikring			
+andel av IKT fagsystem barnehage		Drift 201	247 334
+ felles opplæring		Drift 201	
+felles porto, telefon,		Drift 201	
+ andre barnehageutgifter ført felles		Drift 201	653 365
Evt fradrag i barnehagenes regnskaper 201/221:			
-refusjoner NAV attføring mv art 700			-52 065
-andre refusjoner lønn		Drift 201	-229 746
-andre refusjoner lønn		Drift 201	-90 842
-Gåve		Drift 201	-5 998
-andre refusjoner drift		Drift 201	-495 932
-kapitaldel innleide lokaler	190	Drift 221	-1 085 905
Sum korleksjoner			-1 059 789
Sum direkte driftsutgifter			93 675 548
Administrasjonspåslag		4,3 %	4 028 049
SUM driftsutgifter barnehage			97 703 597
Prisjustering regnskap, deflator	År 1	4,5 %	102 100 259
Prisjustering regnskap, deflator	År 2	4,3 %	106 490 570
Kostnadsfordeling etter barnas alder (vektet)		1000 kr	
Barn 0-2 år			53 246 529
Barn 3-6 år			53 244 041
SUM			106 490 570
Offentlig finansiering: Kostnad minus betaling:			
Barn 0-2 år			47 511 376
Barn 3-6 år			42 921 249
SUM barn			90 432 625
Satser for driftstilskudd per plass (100%)			
Barn 0-2 år			276 568
Barn 3-6 år			138 811

Drift vs investering

Vedlikehold = drift

- Halda eigedelen i uendra stand, med relativ standard som då eigedelen vart anskaffa
- Ekstraordinært vedlikehold, til dømes som følgje av at vedlikehold har vorte utsett eller ikkje utført

Påkostning = investering

- Vesentleg (kr 100.000) og varig (3 år)
- Høgare (relativ) standard enn ved anskaffing
  - Fallgruve: normal standard før og no
- Annan stand enn ved anskaffing
  - Auka kapasitet
  - Endra funksjonalitet
- Kan finansierast med lån

Drift vs investering – regelverk

- Kommuneloven § 14-9
[Skillet mellom drift og investering i økonomiplan, årsbudsjett og årsregnskap - Lovdata](#)
- FOR 2019-06-07-714 [Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv:](#)
[Kapittel 2. Skillet mellom drift og investering – Lovdata](#)
- [Veileder til budsjett- og regnskapsforskriften - endelig.pdf \(regjeringen.no\)](#)
side 9: Til § 2-3 Vedlikehold og påkostninger på varige driftsmidler
- [KRS 4 Drift investering oppdatert styrevedtatt endret 210429 \(gkrs.no\)](#)

Investeringsplan – kort og lang sikt

1. Strategisk, overordna og langsiktig
2. Bindeledd overordna planar til handling
3. Oversikt utfordringar og investeringsbehov
4. Driftskonsekvensar av investeringar
5. Finansieringsbehov og utvikling i måltal/handlingsreglar
6. Rettleiande prioriteringsdokument for utgreiing/gjennomføring
7. Skapa interesse/diskusjon som resulterer i gode løysingar/prioriteringar

Sjølvkostprinsippet

= kommunen sine kostnader skal dekkjast av gebyr frå brukarane

- Gebyrsatsar vedtakast av HST i sak om årsbudsjett i desember
- Generasjonsprinsipp ved bunde driftsfond: Over-/underskot skal inndeckast seinast i år 5
- Les meir om [sjølvkostprinsippet for VA-området](#) i presentasjon til HST 16.03.2023

område	teneste
vatn	produksjon og leveranse av vatn frå kommunale vassanlegg
avløp	innsamling og handsaming av avløpsvatn i kommunale avløpsanlegg
septik	tømming og handtering av slam frå private septikanlegg
feiing	feiing og branntilsyn
byggesak	
oppmåling	

Årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Søk...

Årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Omstilling for framtida

Rådmannen sitt framlegg

Grafikk og nøkkeltal

1 858 815

Totale driftsinntekter

1,0 %

Driftsresultat i prosent av
driftsinntekter

Kva er økonomiplan? rammevilkår

- Kommunelova § 14:
- «Økonomiplanen skal:
  - vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.
  - vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på.
  - settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige».
- Økonomiplan = Handlingsplan for kommuneplan
- Årsbudsjett = Fyrste år av økonomiplan med rammeløyvingar under budsjettvedtak
- Eit balansert budsjett inneber at prioritering av eit tenesteområde må motsvarast av nedprioritering av eit anna tenesteområde

Føresetnader, økonomiplan

	Langsiktige utfordringer, mål og strategiar	Prioriteringar, løyvingar og mål/vilkår
Kvar?	Sentrale kapittel og tekstbidrag frå tenesteområda	Forskriftskjema under budsjettvedtak, finansielle måltal og sentrale inntekter
Hovudtrekk	<ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk berekraft (drift, disp.fond og gjeld) • Omstilling - skapa rom for nye behov og oppgåver • Demografi • Samfunnsfloker • Rekruttering • Mål frå samfunnsdelen	<ul style="list-style-type: none"> • Auke i sentrale inntekter (skatt, rammetilskot, kons.kraft, integreringstilskot) • Auke i prisvekst, pensjon, renteutgifter, nye brukarbehov, gjeld m.m • Nokre nye satsingar og behov • Ingen nye nedtrekk

Andre mål og satsingsområde

- Framtidsbilete og strategiske mål
- Frå planstrategien
  - Klima og klimatilpassing – Vossaklima 2030, klimabudsjett
  - Vossingane – Voss i vekst, SNU (næringsplan)
  - Utanforskap – tidleg innsats, temaplanar, bustadsosial handlingsplan, kulturplan
- Innovasjon og digitalisering
- Voss herad som attraktiv og god arbeidsplass
  - Rekruttering
  - Redusera fråvær
  - Lærlingar

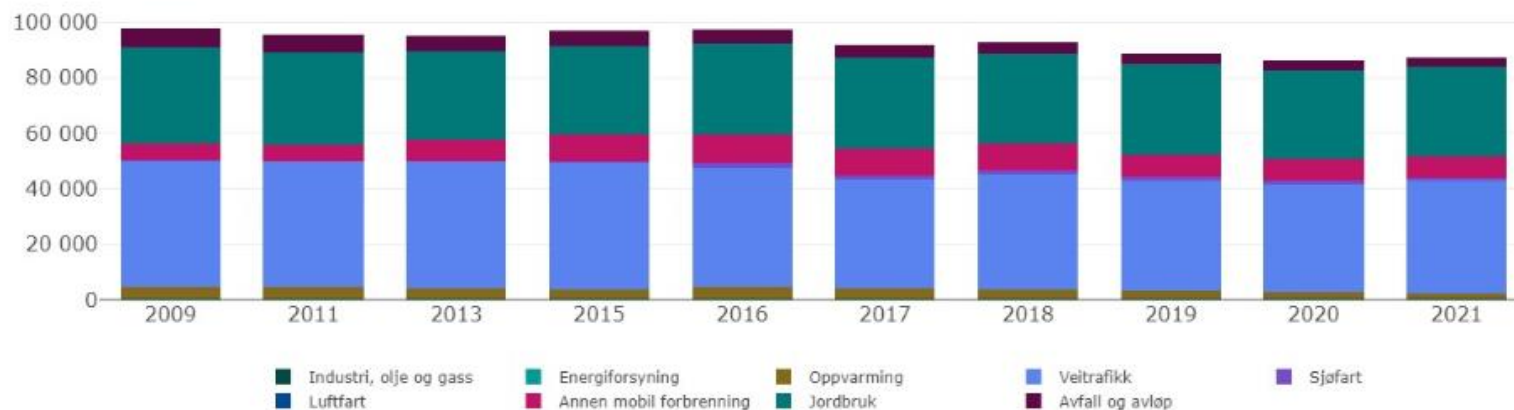

Klimabudsjett

- Vossaklima 2030 vil gje mål og retning
- Klimabudsjett er førebels budsjett over klimatiltak
  - Midlar til klimatiltak: 660 000 kr – vil bli 1 400 000 kr
  - Ca.2,2 mill.kr til utskifting til fossilfrie køyretøy i heimetenesta ligg i investeringsbudsjett

Sektorfordelte utslipp per år Voss

Kilde: Miljødirektoratet

Hovudprinsipp, økonomisk plan

- Løpande inntekter skal dekkja løpande utgifter med ønska nivå på finansielle måltal
- Realisme – nye behov
- Føreseielegheit - byggjer på eksisterande økonomiplan og tiltaka der
- Fordeling av rammer til 15 tenesteområde
  - Vesentlege endringar er vist med tiltak

Tenesteområde

Administrasjon og leing

Grunnskule

Barnehage

Barne- og familietenestene

Helse

Omsorg

Sosialtenester

Kultur og fritid (inkl.kyrkja)

Plan, næring og forvaltning

Samferdsel

Eigedom og bustad

Brann og ulukkesvern

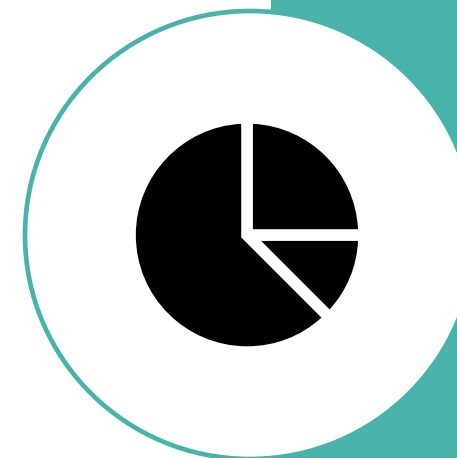
Vatn, avlaup og renovasjon

Politisk styring

Finansielle postar/økonomi

Nokre større endringar

- Utgifter til integrering og tenestetilbod flyktingar, Ukraina (ca.51 mill.kr i 2024 til 11 i 2027)
- Demografiutgifter (ca.9 mill.kr i 2024 til 30 i 2026 og 2027)
- Prisvekst (16-13 mill.kr årleg)
- Ny budsjettmodell grunnskule (12,7 mill.kr i 2024 og ned til 5 i 2026 og 2027)
- Auke omfang sosial stønad (7 mill.kr i 2024 og ned til 3 i 2027)
- Redusert foreldrebetaling barnehage (2,4 mill.kr i 2024 og opp til 5,3 mill.kr)
- Styrking legeteneste (6,3 mill.kr årleg)
- Brøyting og strøing (2 mill.kr årleg)
- Gratis SFO for 2.klassingar (2 mill.kr årleg)
- Endra finansiering turistinformasjon (1,6 mill.kr årleg)
- Individuell jobbstøtte (1,3 mill.kr årleg)
- Auke i renteutgifter og -inntekter + eigedomsskatt
- Justering sentrale pensjonspostar – premieavvik (positivt forteikn)
- Overføring til invest + avsetting til disp.fond – integreringstilskot + salsinntekter konsesjonskraft

Kva får me for 1 mill.kr? *

- 1 sjukeheimsplass
- 6 – 7 plassar i grunnskulen
- 80 meter ny veg
- 5 barnehageplassar
- 1 einsleg mindreårig flyktning i bufellesskap
- 2 veker med interkommunal legevakt
- 3 veker med snøbrøyting
- Heimeteneste til 5-6 personar
- 1,5 rekneskapsførar
- Utskifting av 1460 meter asfalt
- 100-150 bærbare PCar
- 160 meter grøft for vatn og avløp
- 114 kulturskuleplassar (både gruppe og individuell)

* omtrentlege tal basert på utgiftsnivå i Voss herad 2022

Investeringsplan 2024-2027

- Stort investeringsbehov
  - Finansiering:
    - Lån
    - Bruk av disp.fond – 10 mill.kr årleg i 24 og 25
    - Konesjonskraftinntekter: 30 mill i 24-26
- Framlegget
  - Kortsiktige og langsiktige investeringsbehov
  - Større investeringar: brannstasjon, barnehage Granvin, vass og avløpsanlegg, rehab. skular og kapitalbevaring ulike føremålsbygg

Finansieringsplan

Løyvingsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Opph. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Investeringar i varige driftsmidlar	223 360	314 263	260 875	288 713	175 375	116 613
Tilskot til andre sine investeringar	422	0	0	0	0	0
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	3 169	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Utlån av egne midlar	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	742	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	227 692	317 663	264 275	292 113	178 775	120 013
Kompensasjon for meirverdiavgift	-35 581	-46 168	-38 175	-33 603	-18 015	-20 563
Tilskot frå andre	-30 293	-10 000	-3 000	0	0	0
Sal av varige driftmiddel	-1 824	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne middel	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-116 976	-214 095	-189 700	-225 110	-127 360	-86 050
Sum investeringsinntekter	-184 674	-270 263	-230 875	-258 713	-145 375	-106 613
Vidareutlån	20 087	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Bruk av lån til vidareutlån	-20 087	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000

Avsettingar og disposisjonar

- Avsettingar – set av pengar for ulike føremål i framtida og for å nå måltal
  - Vesentlege planlagde avsettingar:

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Opph. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Avsettingar til disposisjonsfond	15 851	69 041	22 735	28 480	33 113	46 687
Bruk av disposisjonsfond	-45 675	-29 161	-33 700	-14 000	-4 000	-4 000

- Fond
  - Bunde vs ubunde
  - Drift vs investering
- Ubrukte lånemidlar
  - Vil bruka ein god del i 2022 og 2023

Ikkje med i rådmannen sitt framlegg

- Effektar av nytt inntektssystem frå 2025 – kjem i økonomiplan 2025-2028
- Auka kjøpsramme for bustad til 50 mill.kr i 2024
- Effekt av flyktningmottak
- Fullstendig tiltaksliste klimabudsjett

Vegen vidare

- Økonomiplan og årsbudsjett må vedtas før årsskiftet
- Formannskapet gjer innstilling til vedtak
  - Skal gjerast offentleg minst 14 dagar før heradsstyret si behandling

Dato	Oppgåve
22.november	Budsjettframlegg vert lagt ut på høyring frå Formannskapet
4.desember	Behandling i kommunale råd
5.desember	Klimabudsjett til behandling i UKM
12.desember	Behandling i Voss heradsstyre

Opplæring godtgjering og utgiftsdekning

- [Godtgjering - Voss herad](#)
- [Forskrift om godtgjering til folkevalde, Voss herad, Vestland - Lovdata](#)
- Møtegodtgjersle / fast godtgjersle
- Dekka utgifter til tilsyn med born
- Frikjøpsordning / tapt arbeidsfortjeneste (skjema)

- Visma Expense
  - Reiserekning eller utlegg (møtegodtgjersle)
  - Utlegg på kvittering: Visma Employee (app.)
  - Køyning/parkering
- Datautstyr, lisensar og internett
  - 5000 kr PC/Ipad
  - 2000 kr lisensar/tilgang til internett
- Møtegodtgjersle
  - Lever fortløpande
  - Hugs å velga rett utval

- Lønsutbetaling 12. kvar mnd
- Lønsslipp i Altinn før den tid
- Ev. spørsmål: e-post til politisk.voss@voss.herad.no